

**UCHWAŁA NR 293/XLVII/22
RADY GMINY GRAJEWO**

z dnia 21 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559, poz. 1005, poz. 1079, poz. 1561) oraz art. 6 ust. 1 i 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) Rada Gminy Grajewo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2026 stanowiący załącznik do uchwały.

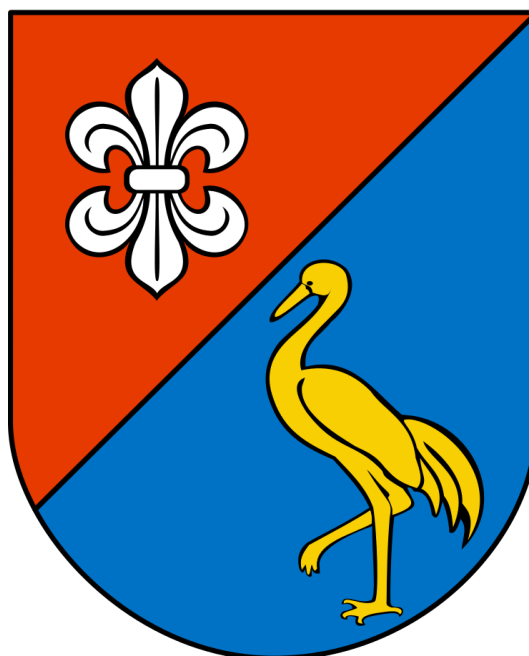
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grajewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady

Jan Dąbrowski

Załącznik do uchwały Nr 293/XLVII/22
Rady Gminy Grajewo
z dnia 21 grudnia 2022 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2023-2026

I. WPROWADZENIE

Pojęcie przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych, działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących). Przemoc w rodzinie, w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest:

- zjawiskiem wynikającym z działania człowieka (działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym),
- intencjonalna (zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu), poza tym:
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym oraz cierpienie i krzywdy moralne u osób, których dotyka.

Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań agresywnych

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy użyciu różnych instrumentów. Obecnie najczęściej spotykane formy przemocy to:

- 1) przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień,
- 2) przemoc psychiczna – to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachowanie pozytywnego urazu własnej osoby ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych, wzbudzanie w niej strachu,
- 3) przemoc ekonomiczna – to działanie prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,
- 4) przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,

- 5) zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresje, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lekowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększenie spożywania środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy. Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowanie te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę, wzbudzić poczucie winy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań osób stosujących przemoc narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i schorzenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywane seksualnie wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresje, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych aktywno - behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd, i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm). Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań dotyczących przemocy są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje

przemocy ujawniają się często również po czasie kiedy dziecko dorasta lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto zachowania związane z przemocą są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalnie wszelkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbywania. Przemoc domowa w rodzinie to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci krzywdzone i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowanych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawa prawna działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 Nr 74, poz. 483) Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), która w art. 6 ust. 2 zobowiązuje gminy do: opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie

osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,

- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielenie wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów przyznawania pomocy społecznej,
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447) powstała w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2026 jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Podlaskiem, Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grajewo, Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE GRAJEWO

1. Interwencje

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej jest zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne. Należy stwierdzić wzrost interwencji domowych i prowadzenie w ich wyniku procedury „Niebieska Karta”. Coraz więcej osób korzysta z konsultacji – pracy socjalnej, udzielanych przez pracowników oraz działającego na terenie gminy Grajewo Punktu Konsultacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie, w którym dyżuruje psycholog. Na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy Grajewo interweniowano w zakresie przemocy w rodzinie oraz założono Niebieskie Karty w ilości wskazanej w poniższej tabeli.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2018-2021

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2018	2019	2020	2021
Policja	36	15	33	23
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	1	0
Oświata	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0
RAZEM	36	15	34	23

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy Grajewo.

Poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rodzaj poradnictwa/ jaki specjalista	Miejsce realizacji poradnictwa	Częstość spotkań (np. raz w tygodniu)	Godziny (od do), lub czas trwania jednego dyżuru	Liczba osób, którym udzielono poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
				2020 r.	2021 r.
Psychologiczne	GOPS	1* w tygodniu	3 godziny	3	3
Socjalne i rodzinne	GOPS	W miarę potrzeb (codziennie)	Od poniedziałku do piątku w godz. od 7.00 do 15.00	37	24

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie.

Liczba procedur (spraw) prowadzonych w okresie ostatnich 2 lat	
2020 r.	2021 r.
36	29

Liczba procedur zakończonych (bez względu na datę wszczęcia)	zakończone w 2020 r.	zakończone w 2021 r.
		28

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy Grajewo.

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie gminy Grajewo. Zjawisko to staje się powszechne, nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie. W 2021 roku zauważalna jest tendencja spadkowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej dlatego też, liczba Niebieskich Kart spadła

w stosunku do 2020 roku. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

2. Skala przemocy na podstawie wyników badań ankietowych

Rozpoznanie skali zjawiska, wyłącznie na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji czy innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej nie daje pełnego zobrazowania skali zjawiska. Często przemoc nie wychodzi poza próg domu. Osoby będące ofiarami przemocy nie szukają pomocy wśród innych też instytucji z różnych powodów. Trzeba również mieć na uwadze, że ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc, a które rozwijając się w atmosferze przemocy nabywają negatywne wzorce zachowań i niejednokrotnie zostają sprawcami przemocy w rodzinie już jako rodzice. Celem zdiagnozowania zakresu przemocy w rodzinie oraz poziomu wiedzy o tym problemie przeprowadzono badania ankietowe skierowane do mieszkańców gminy Grajewo.

Kwestionariusze ankiet zostały rozdane w środowisku przez pracowników socjalnych oraz w Zespole Szkół w Wojewodzinie. Głównym celem badań ankietowych była potrzeba rozpoznania w jakiej skali występuje przemoc wobec dziecka w gminie oraz stan wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

2.1. Skala problemu przemocy wobec dziecka w gminie Grajewo

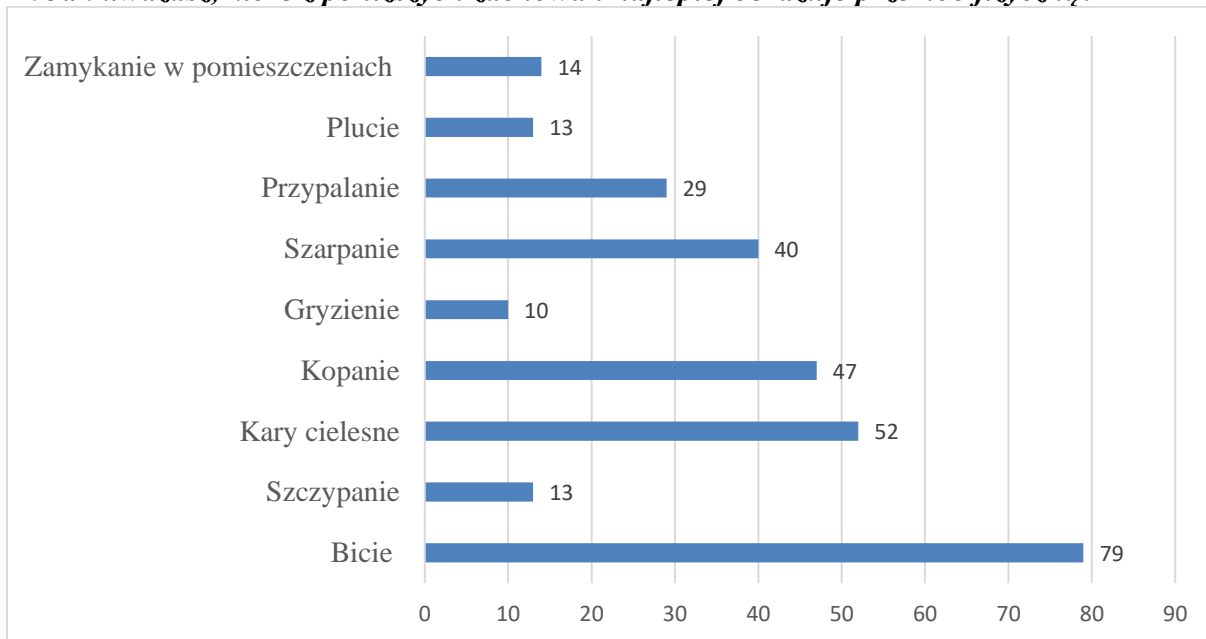
Problem przemocy wobec dziecka został zbadany za pomocą arkusza ankiety. Ankieta została przeprowadzona wśród uczniów Zespołu Szkół w Wojewodzinie.

Ankieta zawierała 21 pytań otwartych oraz zamkniętych, które dotyczyły problemu przemocy wobec dzieci oraz metryczkę. W badaniu wzięło udział 92 uczniów Zespołu Szkół w Wojewodzinie.

W oparciu o zgromadzone informacje można stwierdzić, że uczniowie rozróżniają przemoc fizyczną oraz psychiczną. Jednakże przemoc najbardziej kojarzy im się z biciem, wyzywaniem, wyzywaniem się, rozładowaniem złych emocji, bólem, znęcaniem się fizycznym i psychicznym. Tylko 4 uczniów odpowiedziało, że nie wie czym jest przemoc, natomiast 16 uczniów powstrzymało się od odpowiedzi.

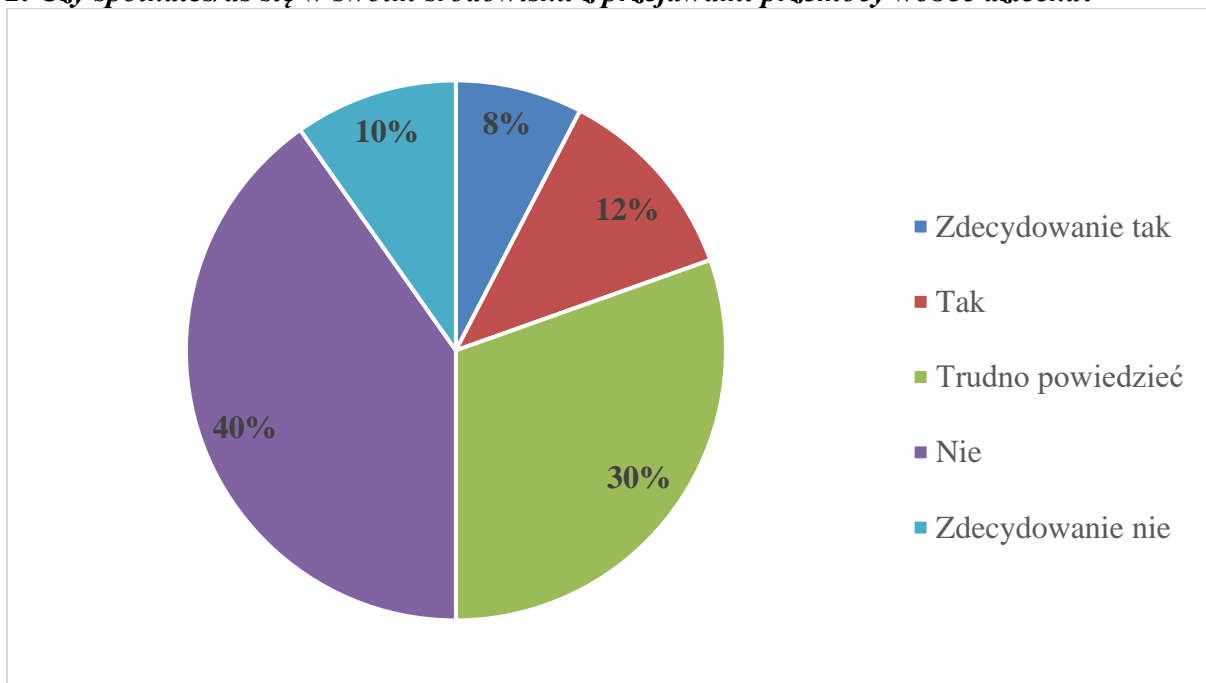

1. Jak uważasz, które z poniższych zachowań najlepiej obrazuje przemoc fizyczną?

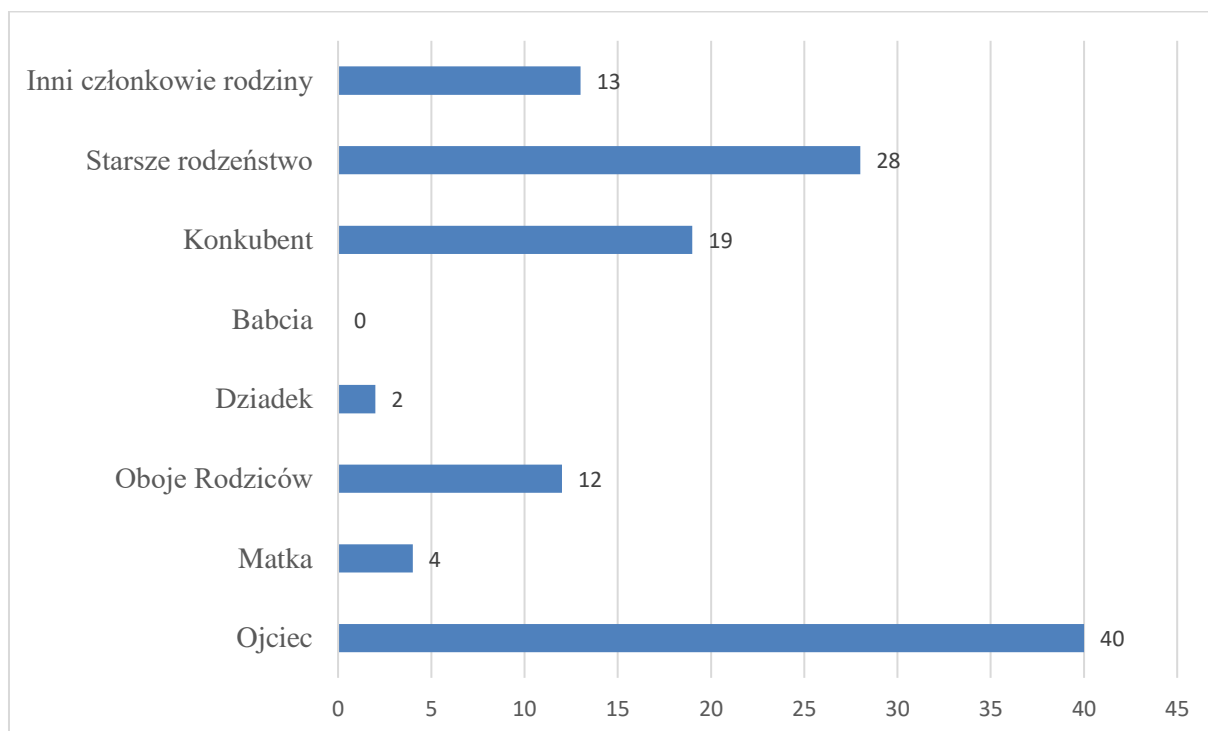
Respondenci na pytanie dotyczące zachowań najlepiej obrazujących przemoc fizyczną mogli wybrać najwyżej 3 odpowiedzi i najwięcej uczniów wybrało bicie – 79 odpowiedzi, kary cielesne – 52 odpowiedzi, kopanie – 47 odpowiedzi oraz szarpaniem 40 odpowiedzi. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się gryzienie – 10 odpowiedzi, oraz szczypanie i plucie – po 13 odpowiedzi.

2. Czy spotkałeś/aś się w swoim środowisku z przejawami przemocy wobec dziecka?

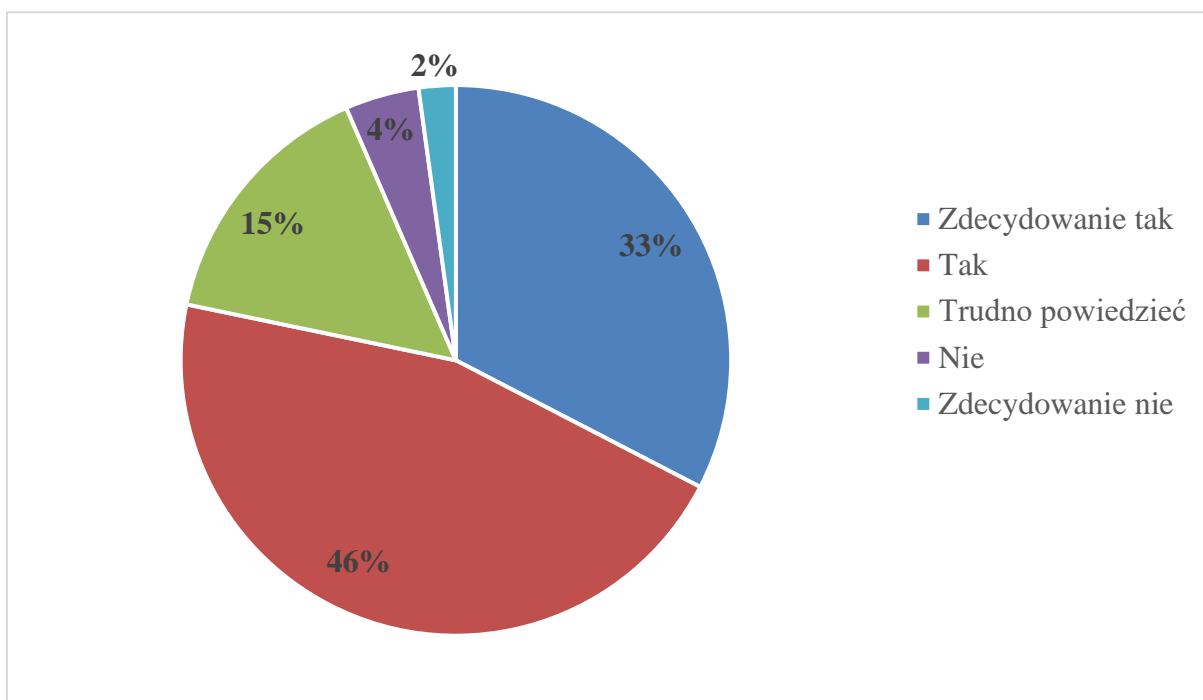
40 % respondentów odpowiedziało, że nie spotkało się w swoim środowisku z przejawami przemocy wobec dziecka. 30 % uczniów nie potrafi odpowiedzieć na te pytanie. Zaledwie 8 % odpowiedziało „zdecydowanie tak” oraz 12 % „tak”.

3. Kto według Ciebie jest najczęstszym sprawcą przemocy wobec dziecka w rodzinie?

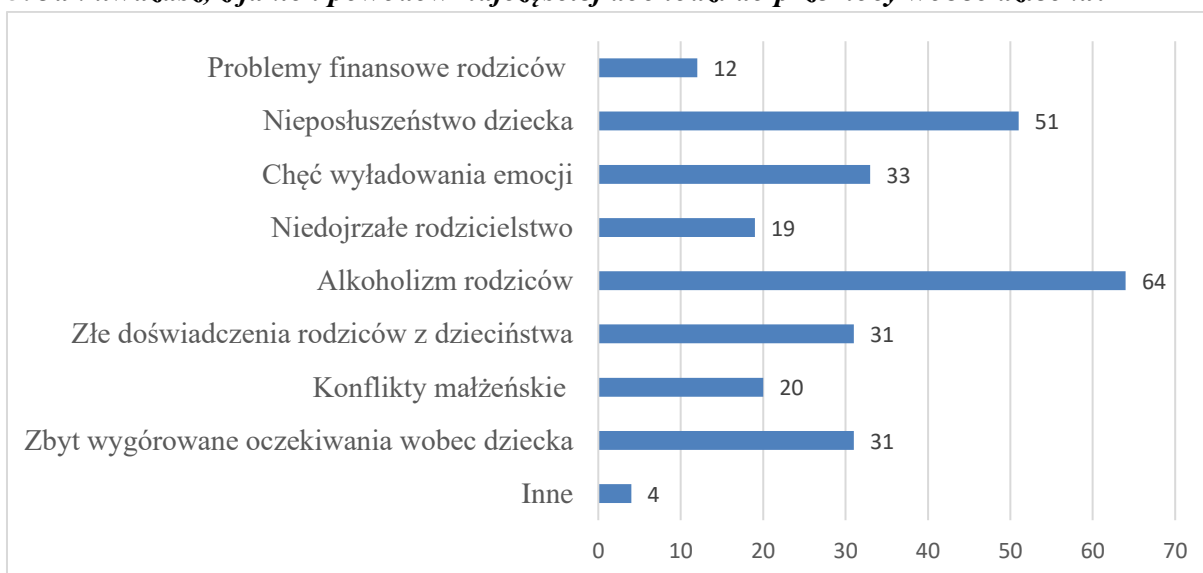
Na podstawie wyżej przedstawionych danych można stwierdzić, iż najczęstszym sprawcą przemocy wobec dziecka jest ojciec, który osiągnął 46 % wszystkich głosów. Na kolejnym miejscu znajduje się: starsze rodzeństwo – 32 %, konkubent - 22 %. Żaden z uczniów nie uważa, że najczęstszym sprawcą przemocą może być babcia, natomiast tylko 2% uważa, że może być to dziadek bądź matka (5%). Tylko 5 uczniów powstrzymało się od odpowiedzi.

4. Czy powinno się karać osoby, które stosują kary fizyczne?

Respondenci odpowiadając na pytanie dotyczące sankcji wobec osób stosujących kary fizyczne stwierdzili w 33 %, iż zdecydowanie powinno się karać takie osoby oraz 46 % powinno się karać. 15% respondentów nie potrafi określić swego stanowiska w tej sprawie, natomiast przeciwnym temu działaniu jest 6 %.

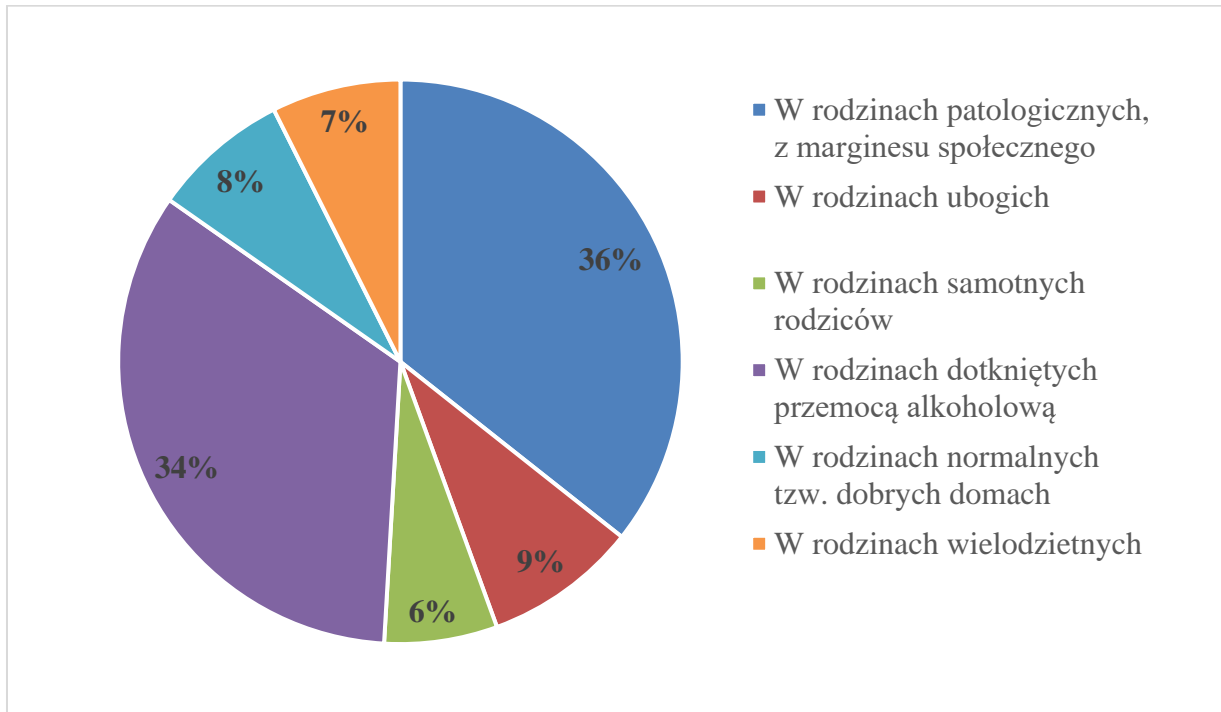
5. Jak uważasz, z jakich powodów najczęściej dochodzi do przemocy wobec dziecka?

Respondenci wyrażając swoją opinię na temat najczęstszych powodów przemocy wobec dziecka, stwierdziło, że alkoholizm rodziców (64 odpowiedzi) oraz nieposłuszeństwo dziecka (51 odpowiedzi) jest najczęstszą przyczyną krzywdzenia dziecka. Kolejnym powodem jest chęć wyładowania emocji (33 odpowiedzi), złe doświadczenia rodziców z dzieciństwa oraz zbyt wygórowane oczekiwania wobec dziecka (po 31 odpowiedzi). Pozostałe czynniki wpływające na stosowanie przemocy wobec dziecka ankietowani wskazywali w mniejszym stopniu. Jako

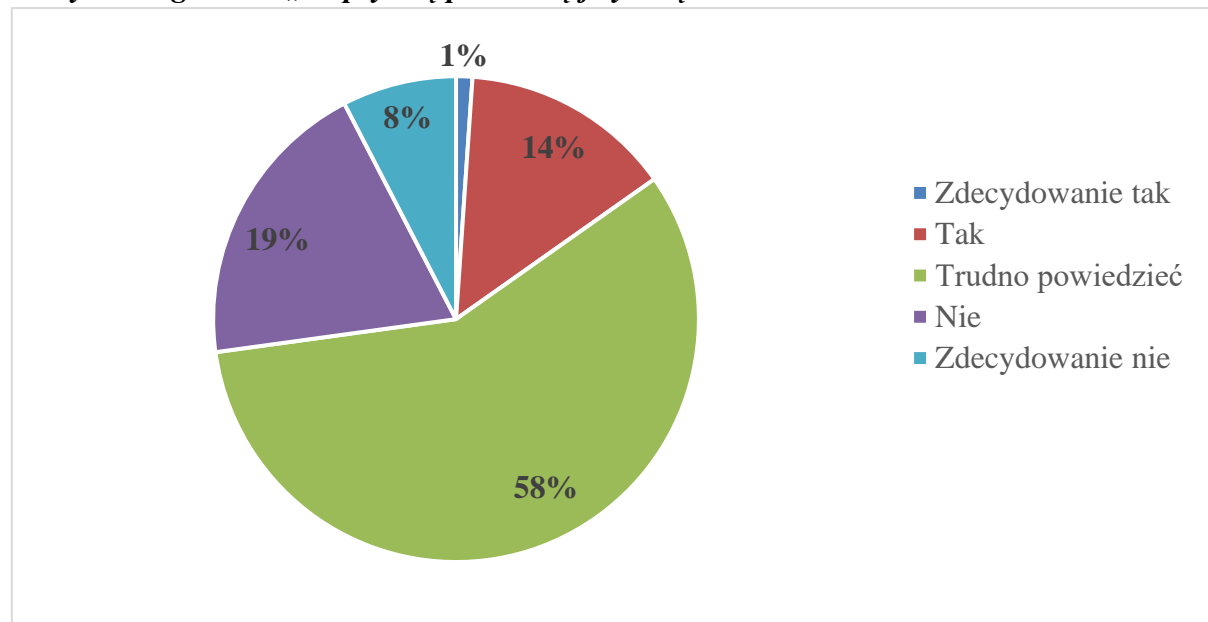
inne uczniowie wskazali: wszystkie z powyższych, złe oceny, brak przyczyn, faworyzowanie innych dzieci (po 1 odpowiedzi). Uczniowie mogli wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi.

6. W jakich rodzinach Twoim zdaniem najczęściej dochodzi do przemocy fizycznej wobec dziecka?

Ankietowani stwierdzili, iż najczęściej do przemocy dochodzi w rodzinach patologicznych – 77 odpowiedzi oraz w rodzinach dotkniętych przemocą alkoholową – 73 odpowiedzi. Uczniowie mogli wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi.

7. Czy według Ciebie „klapsy” są przemocą fizyczną?

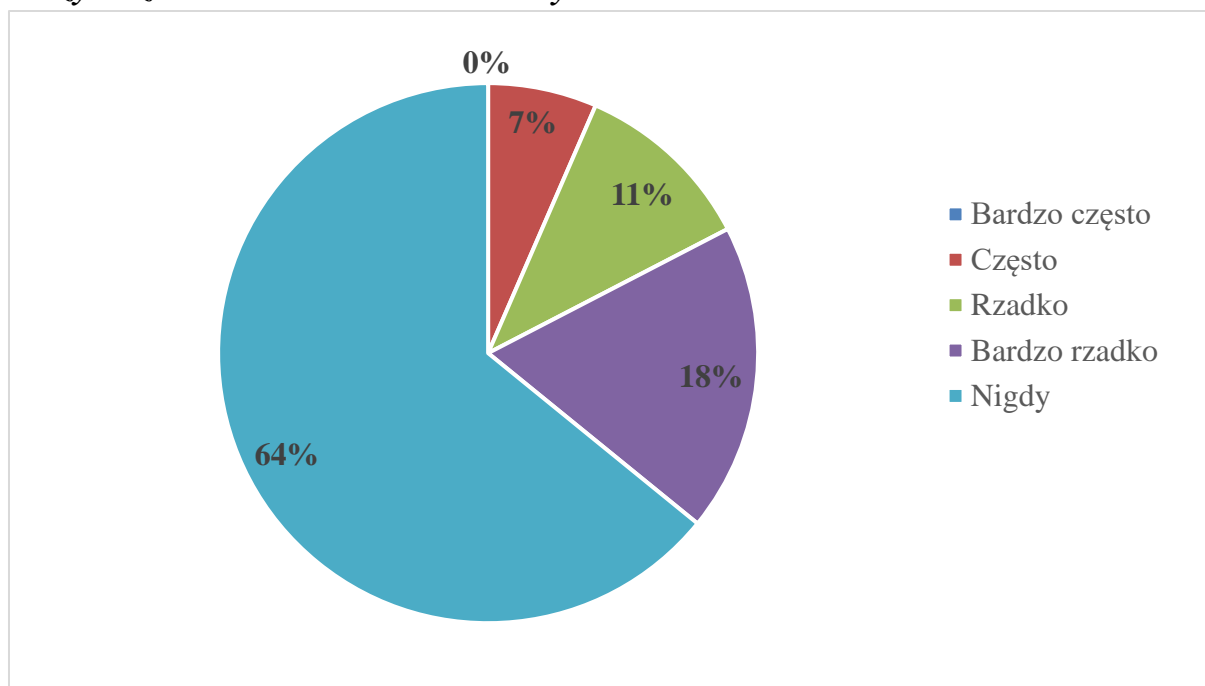

Tylko 15 % ankietowanych uważa, że „klapsy” są przemocą fizyczną. 58 % uczniów nie potrafiło zdecydować, natomiast 27 % uważa, że „klapsy” nie są przemocą fizyczną.

Ankietowani zostali poproszeni o uzasadnienie swojej odpowiedzi. Tylko 7 osób uzasadniło swoją odpowiedź w następujący sposób:

- klaps to pouczenie, że nie wolno czegoś robić i powinien być lekki,
- zależy od tego jak często jest stosowany,
- zależy od ciężkości siły,
- zależy od sytuacji,
- klaps powinien być bezbolesny, jeśli jest bolesny to już jest przemocą,
- nie wiem (2 odpowiedzi).

8. Czy rodzice stosowali wobec Ciebie kary cielesne?

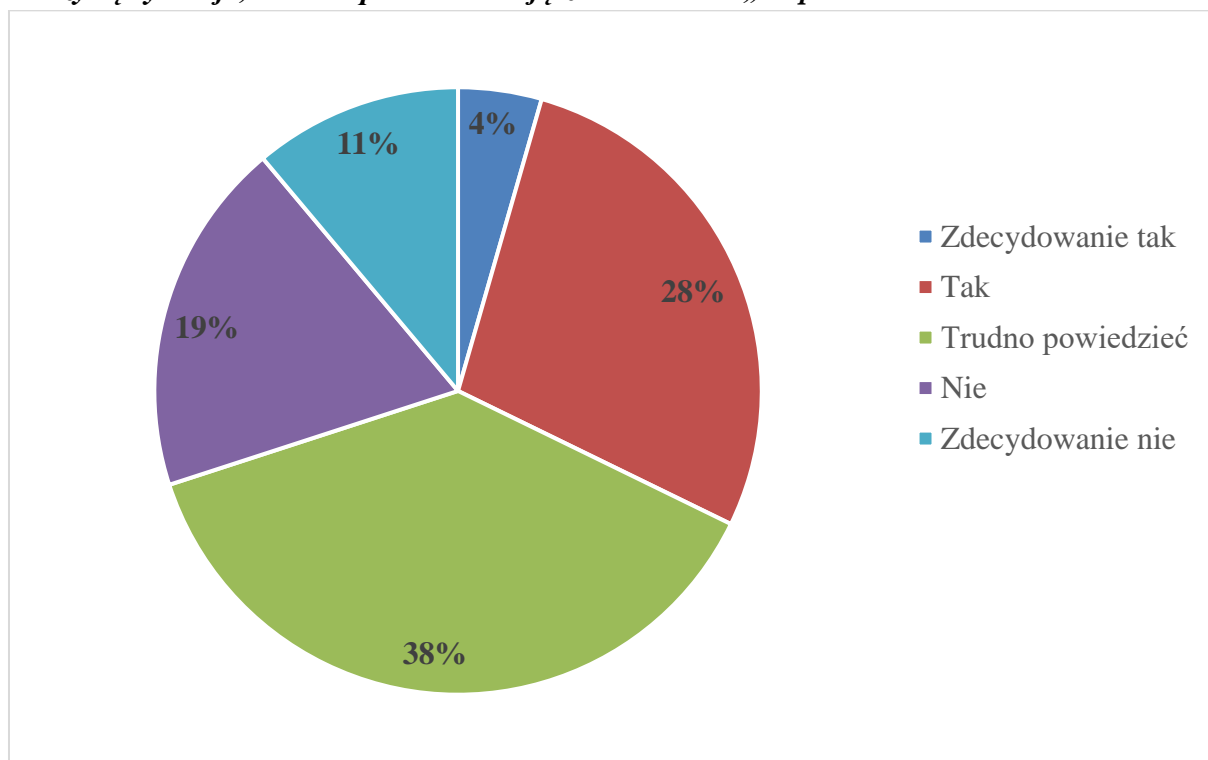

Respondenci odpowiadając na pytanie dotyczące stosowania kar cielesnych w stosunku do nich stwierdzili w 64 %, że nigdy nie były stosowane wobec nich kary cielesne. Ankietowani w 18 % wskazali, iż bardzo rzadko ich karano, natomiast 11% stwierdziło rzadkie występowanie takich incydentów. 7 % ankietowanych uważa, że często w stosunku do nich stosowane były kary cielesne. Żaden z uczniów nie wskazał odpowiedzi „bardzo często”.

Respondenci poza wskazaniem częstotliwości stosowania kar cielesnych przez ich rodziców mieli za zadanie podać formę oraz powód stosowania danej kary. Spośród ankietowanych 3 osoby wskazało na klaps, 3 osoby na bicie oraz pojawiły się inne odpowiedzi.

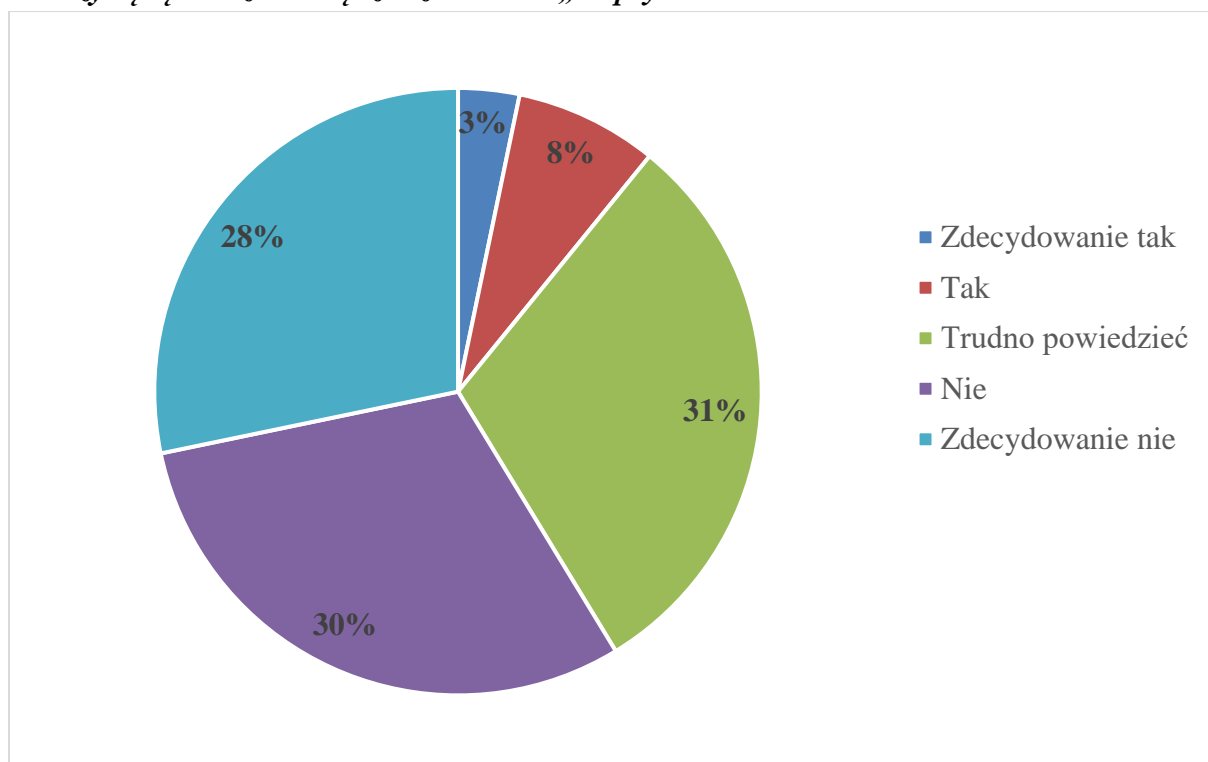
Najważniejsze powody do stosowania kar, które pojawiły się w odpowiedziach to przede wszystkim: nieposłuszeństwo, złe wyniki w nauce, kłamstwo oraz późny powrót do domu, alkohol rodzica. Aż 74 uczniów powstrzymało się od wskazania odpowiedzi.

9. Czy są sytuacje, które usprawiedliwiają zastosowanie „klapsa”?

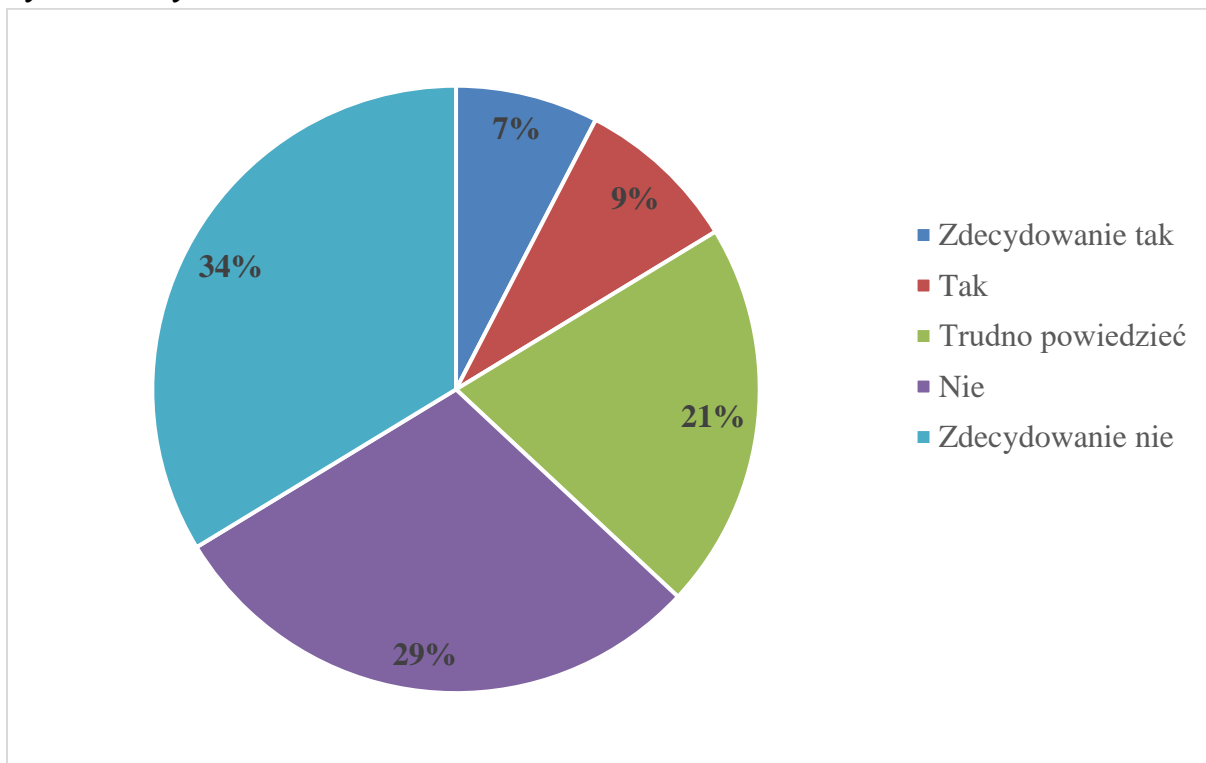
Analizując powyższy wykres można stwierdzić, że 32 % uczestników badania uważa, że są sytuacje, które usprawiedliwiają zastosowanie „klapsa”, natomiast 30 % ankietowanych uważa, iż nie ma uzasadnionych sytuacji do stosowania klapsa. Natomiast największa liczba – 38 % nie zajęła żadnego stanowiska w tej sprawie.

10. Czy będąc rodzicem będziesz stosował „klapsy”?

58 % uczniów będąc rodzicem deklaruje, że nie będzie stosowało „klapsów”. 31 % respondentów nie potrafi jednoznacznie się określić. 8 % będzie stosowało „klapsy”, a 3 % zaznaczyło „zdecydowanie tak”.

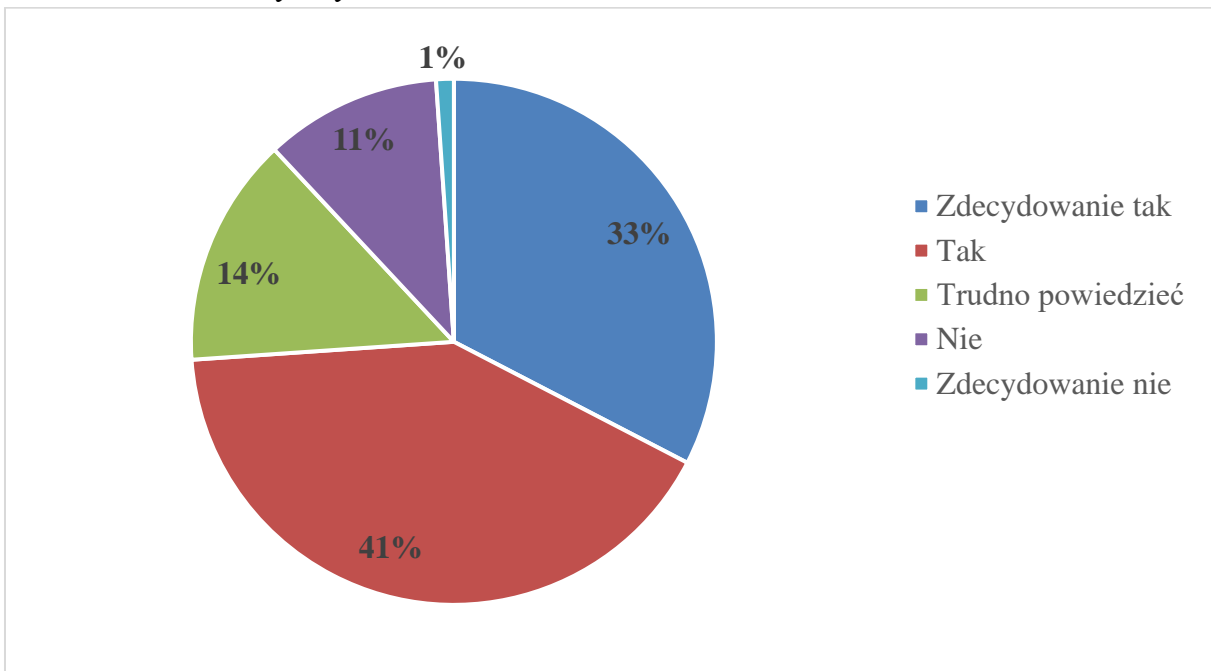
11. Czy według Ciebie kary fizyczne wobec dziecka są niezbędnym środkiem wychowawczym?

63 % uczniów uważa, że kary cielesne nie są niezbędnym środkiem wychowawczym. 21 % osób nie potrafi wskazać odpowiedzi. 16 % uważa, że kary są niezbędnym środkiem wychowawczym.

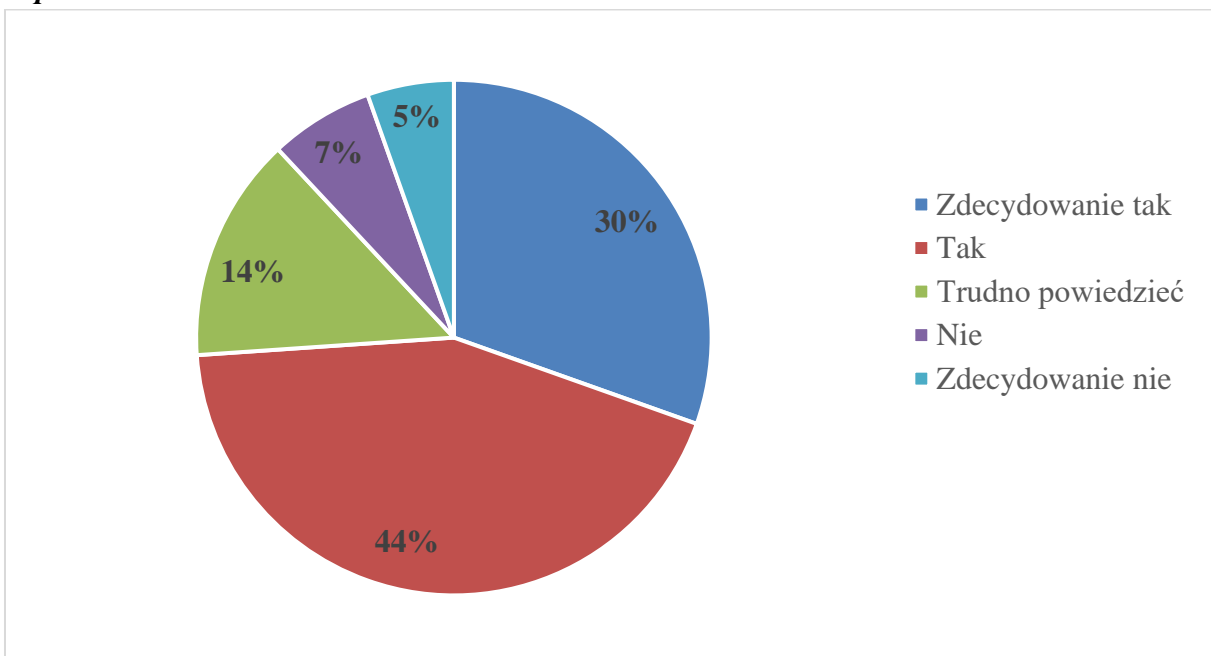
Uczniowie zostali zapytani, czy zastanawiali się kiedyś nad tym, co czuje bite dziecko. Według ankietowanych 50 osób powstrzymało się od udzielenia odpowiedzi, 17 osób nie myślało o tym co czują dzieci bite, natomiast 25 uczniów myślało. W większości respondenci odpowiedzieli, że takie osoby czują: ból, strach, smutek, obawy, lęk, bezsilność, brak wsparcia, żal. Dzieci bite często zamykają się w sobie, czują się upokorzone, niekochane oraz nie czują się dobrze same ze sobą.

12. Czy zgadzasz się z tym, że przemoc stosowana wobec dziecka ma wpływ na jego zachowanie w dorosłym życiu?

74 % uczniów uważa, że przemoc stosowana wobec dziecka ma wpływ na jego zachowanie w dorosłym życiu. Tylko 12 % uważa, że przemoc wobec dziecka nie ma wpływu na jego dorosłe życie.

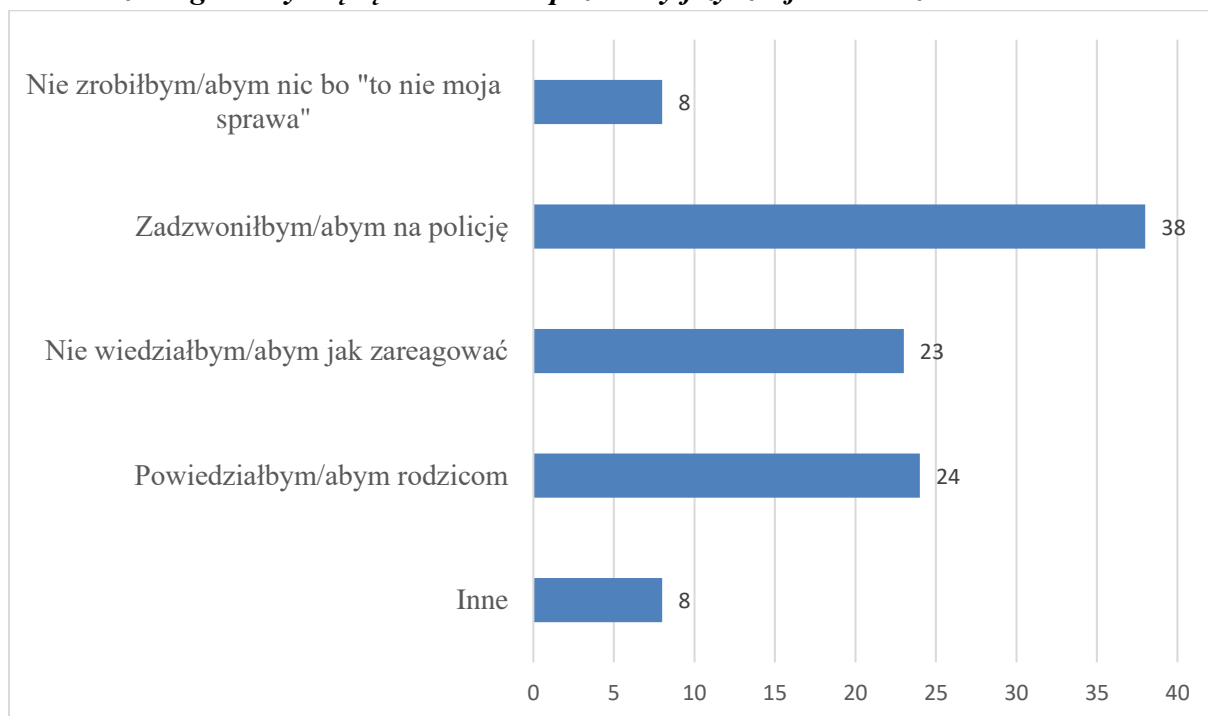
13. Czy według Ciebie świadek przemocy fizycznej powinien od razu zareagować, np. zgłosić odpowiednim władzom?

Ankietowani zgodnie z powyższym wykresem uważają, że świadek przemocy fizycznej powinien od razu zareagować – 74 %. Tylko dla 13 osobom było ciężko odpowiedzieć na te pytanie, a 11 osób uważa, że nie powinno się od razu reagować.

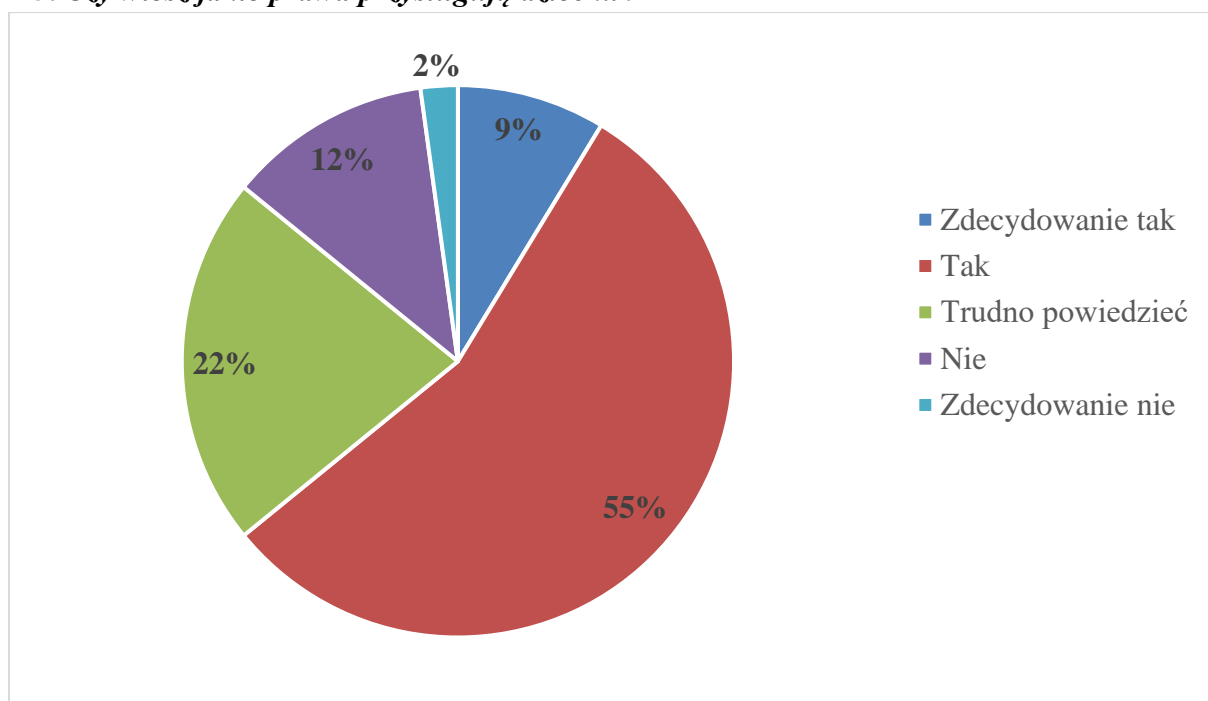

14. Jak zareagowałbyś będąc świadkiem przemocy fizycznej wobec dziecka?

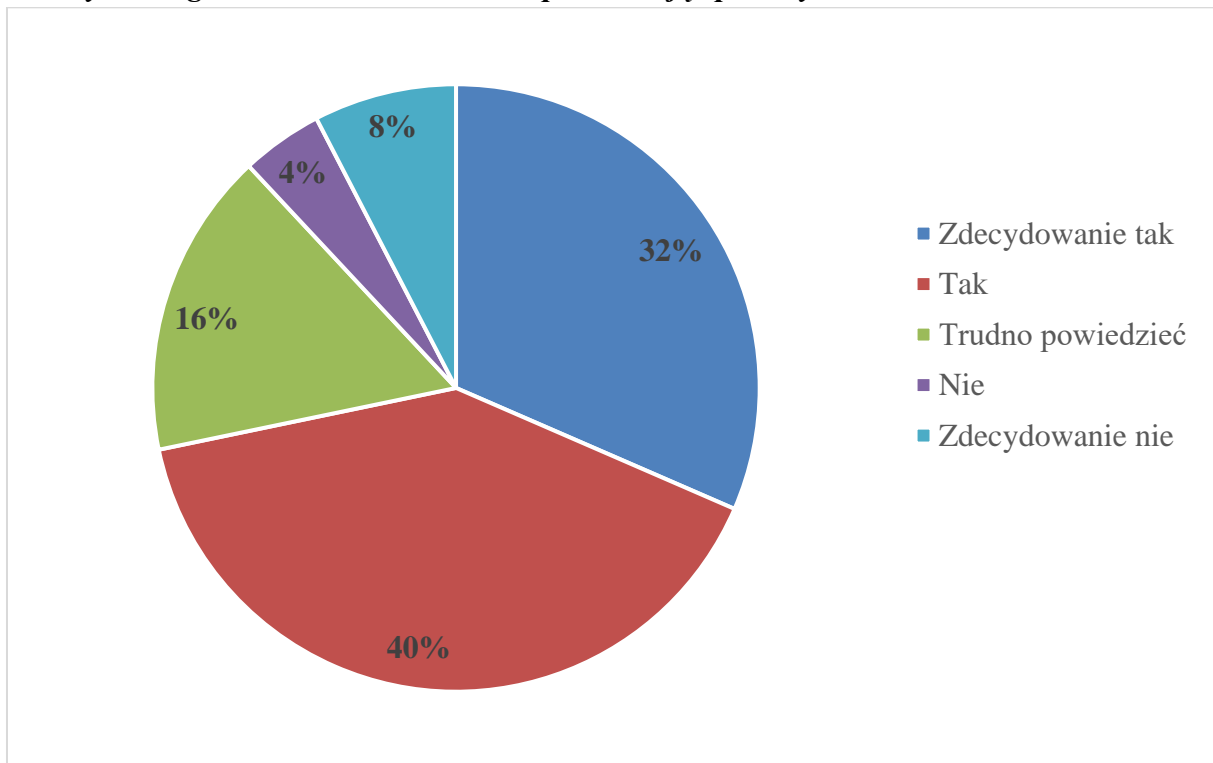
Ankietowani uważają, że będąc świadkiem przemocy fizycznej wobec dziecka zadzwoniliby na policję – 38 odpowiedzi lub powiedzieliby rodzicom – 24 odpowiedzi, 23 osób uważa, że nie wiedzieliby jak zareagować będąc świadkiem przemocy, 8 osób by nie zrobiło nic ponieważ „to nie ich sprawa”. Uczniowie uważają też, że by starali się pomóc w danym momencie tj. wspierali by dziecko i próbowali powstrzymać osobę krzywdzącą. 4 osoby powstrzymały się od odpowiedzi. Ankietowani wybierali często więcej niż jedną odpowiedź.

15. Czy wiesz jakie prawa przysługują dziecku?

Uczniowie w 64 % wiedzą jakie prawa przysługują dzieciom, lecz 14 % uczniów nie zna takich praw. Wśród ankietowanych 22% nie sprecyzowało swego stanowiska w tej sprawie.

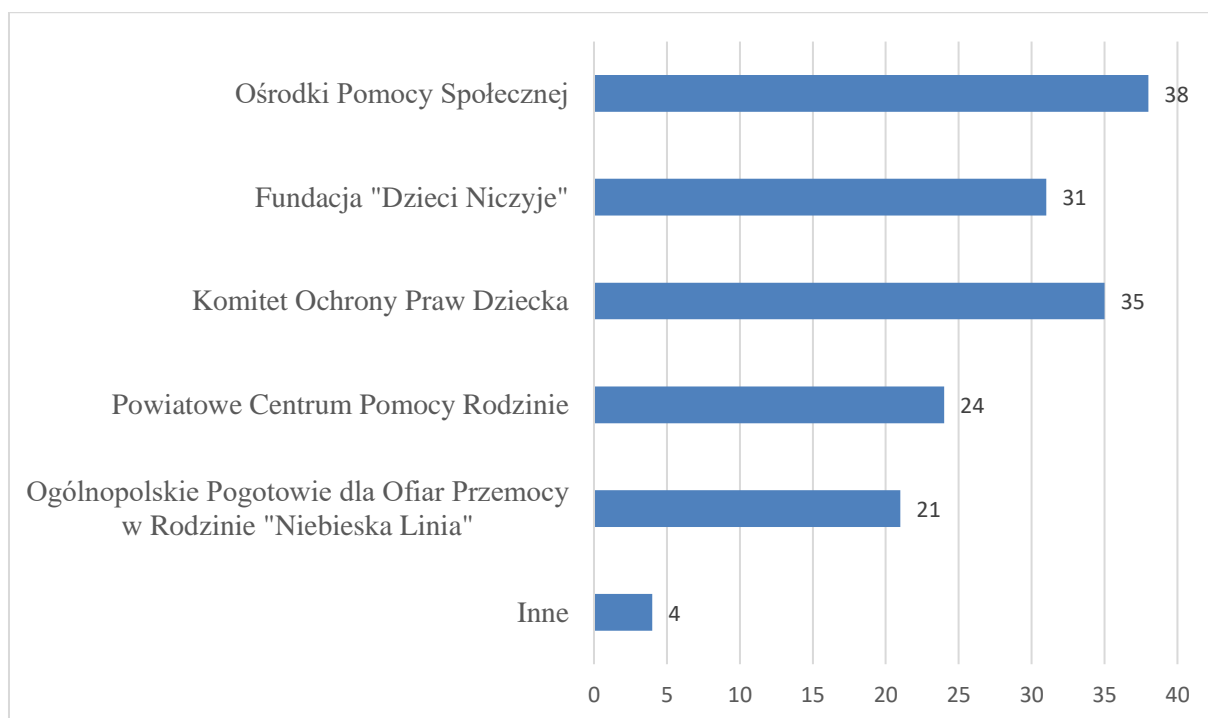
16. Czy według Ciebie dobrze zrobiono wprowadzając prawny zakaz bicia dzieci?

Uczniowie uważają, że dobrze zrobiono wprowadzając prawny zakaz bicia dzieci – 66 odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz „tak”. Tylko 12 % uczniów uważa, że źle zrobiono wprowadzając taki zakaz. Niezdecydowanych w tej kwestii jest 16 % respondentów.

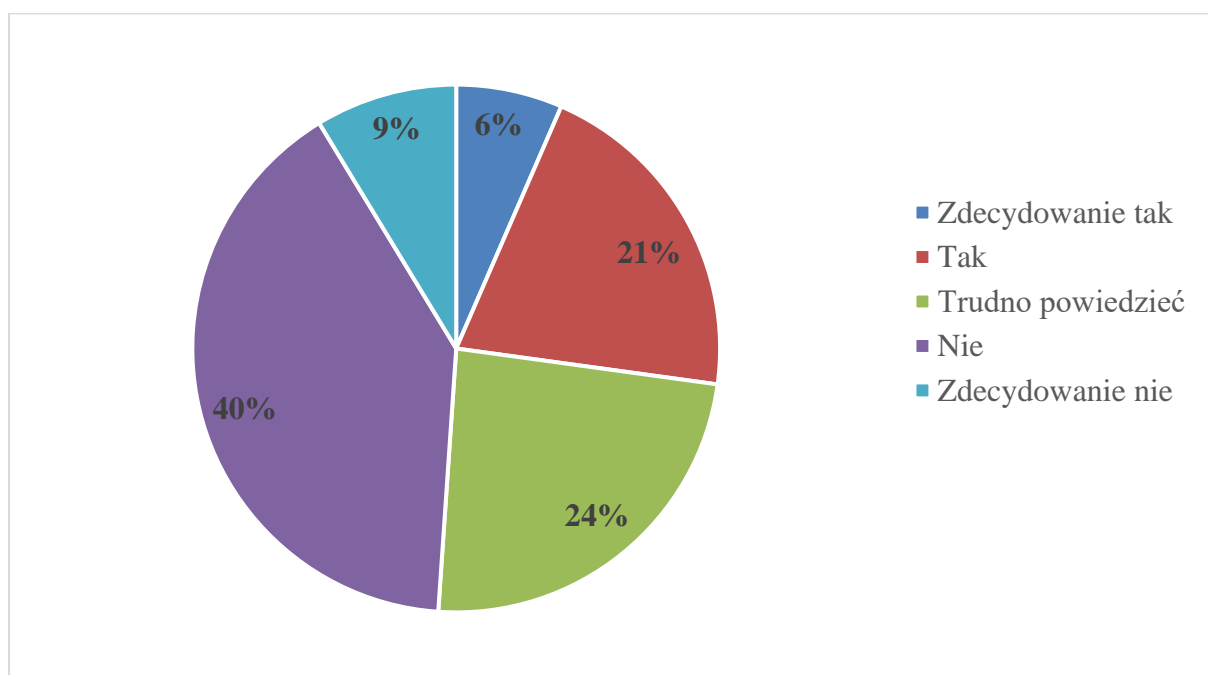
Ankietowani zostali poproszeni o uzasadnienie swojej odpowiedzi. Aż 75 osób nie uzasadniła swojej odpowiedzi. Reszta osób uzasadniła swoją odpowiedź tym, że: dzieci są bezbronne, nie będą bite, ponieważ dzieci potrzebują miłości, większa karalność dla krzywdzących itp.

17. Która z niżej wymienionych organizacji pomaga dzieciom krzywdzonym?

Powyższy wykres ukazuje, że według uczniów pomoc dzieciom krzywdzonym niosą Ośrodki Pomocy Społecznej, Komitet Ochrony Praw Dziecka oraz Fundacja „Dzieci Niczyje”. Ankietowani wybierali często więcej niż jedną odpowiedź. W odpowiedzi „inne” znalazła się jedna odpowiedź „wszystkie” oraz „nie wiem”.

18. Czy w swoim środowisku zetknęłeś/aś się z kampaniami dotyczącymi przemocy wobec dziecka?

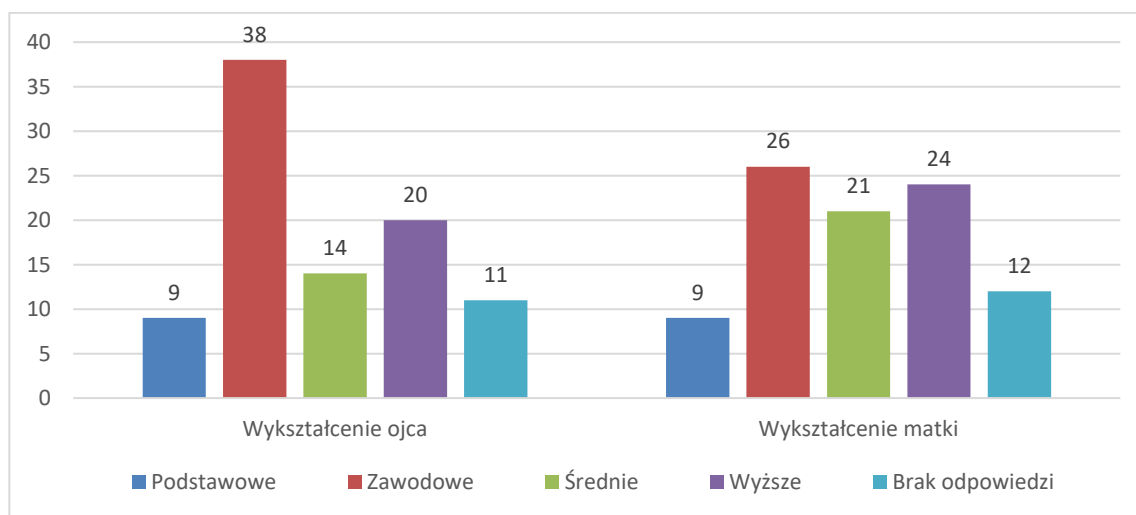
Analiza powyższego wykresu pozwala stwierdzić, że 27 % respondentów zetknęła się z kampaniami dotyczącymi przemocy wobec dziecka, natomiast aż 49 % nie miała styczności z tego typu akcjami. 24 % respondentów nie wyraziła swojego zdania na ten temat.

Ankietowani zostali poproszeni o uzasadnienie swojego zdania. Uczniowie najczęściej odpowiadali, że spotkali się z kampaniami w szkole bądź widzieli reklamy, ulotki.

Ostatnim zadaniem pytaniem było „jak według Ciebie należy przeciwdziałać przemocy fizycznej wobec dzieci?”. Aż 85 uczniów powstrzymało się od odpowiedzi na te pytanie. Najczęstszymi, powtarzającymi się odpowiedziami było: karać sprawców surowiej, dzwonić na policję lub inne jednostki pomocowe, przeprowadzać rozmowy (szkolenia, wykłady) z rodzicami o skutkach przemocy, nagłaśniać sprawy pobic.

Wśród ankietowanych udział wzięło 55 mężczyzn oraz 37 kobiet uczęszczających do Zespołu Szkół w Wojewodzinie, w tym 45 uczniów deklaruje miejsce zamieszkania jako wieś oraz 47 osób – miasto.

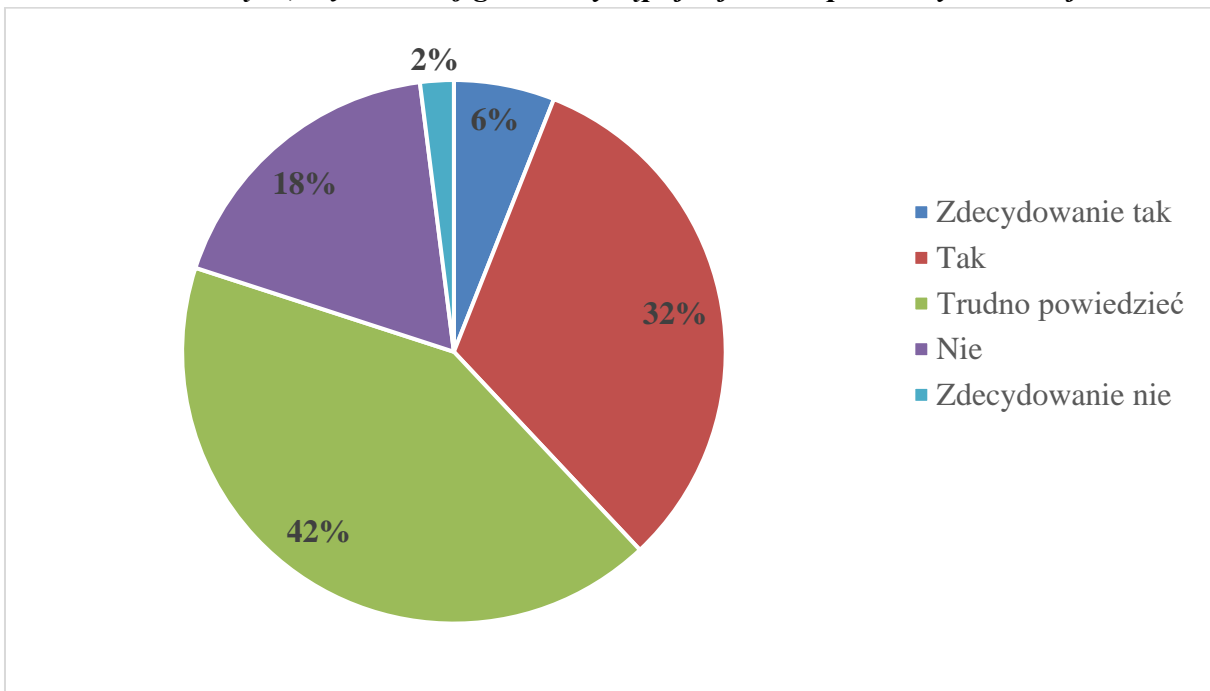

Ankietowani najczęściej odpowiedzieli, że rodzice posiadają wykształcenie zawodowe – 38 zaznaczonych odpowiedzi w metryczce ojca, oraz 26 zaznaczonych odpowiedzi w metryczce matki. Wykształcenie matki i ojca na poziomie podstawowym zazaczyło po 9 uczniów. 11 uczniów powstrzymało się od odpowiedzi dotyczących wykształcenia ojca, natomiast o wykształceniu matki nie wypowiedziało się 12.

2.2. Stan wiedzy społeczności lokalnej gminy Grajewo na temat zjawiska przemocy domowej oraz stanu tego zjawiska w gminie.

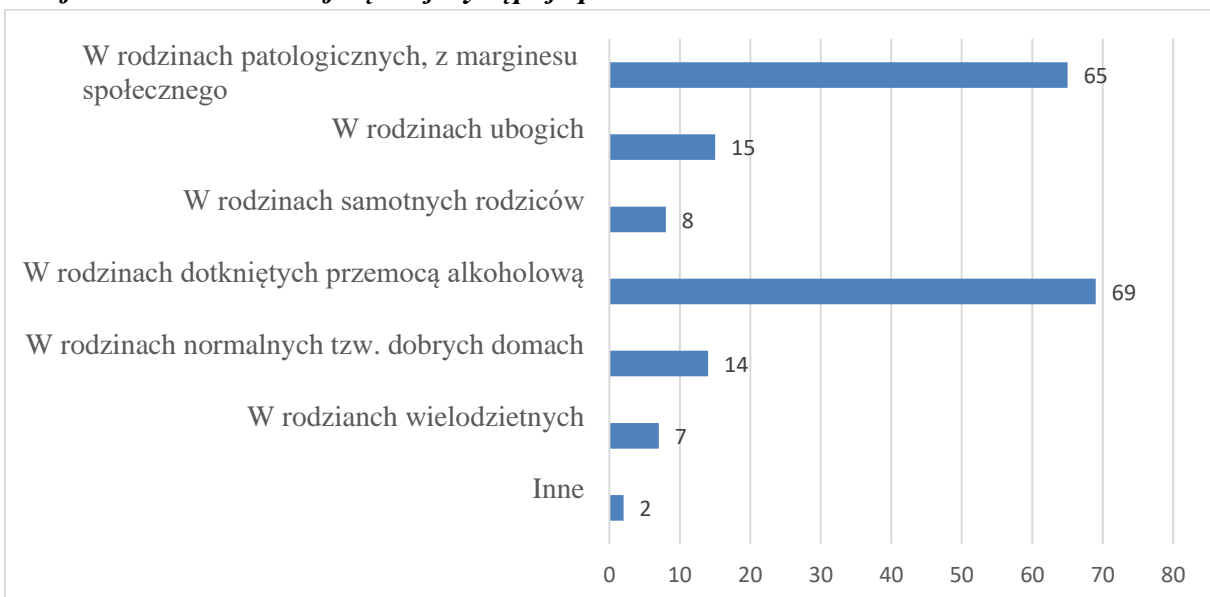
Ankieta zawierała 11 pytań otwartych i zamkniętych oraz metryczkę, która dotyczy stanu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej oraz stanu tego zjawiska w gminie. Ankiety zostały przeprowadzone wśród 100 losowo wybranych mieszkańców gminy Grajewo.

1. Jak Pan/Pani sądzi, czy w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

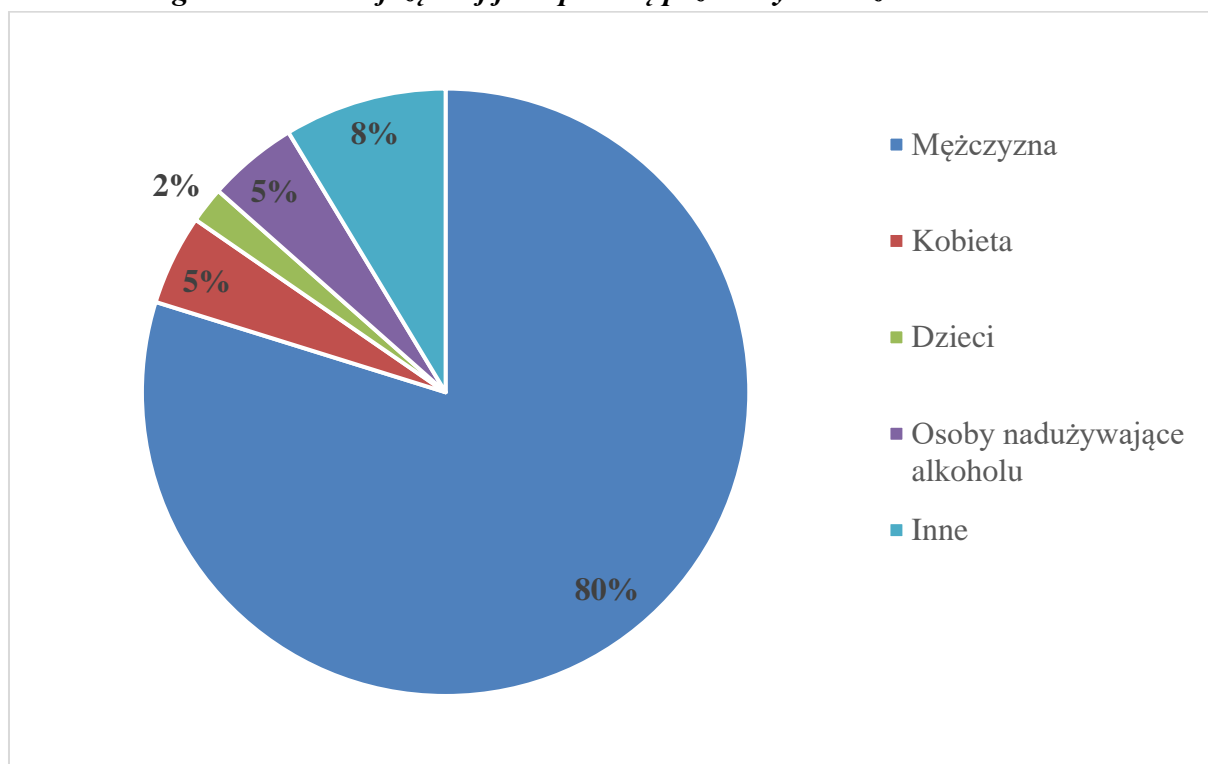
Analiza powyższego wykresu pozwala stwierdzić, iż 38 % ankietowanych stwierdziło występowanie przemocy domowej w gminie Grajewo, natomiast 20% respondentów wyraziła przeciwnie zdanie na ten temat. Aż 42 % respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na te pytanie.

2. W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc?

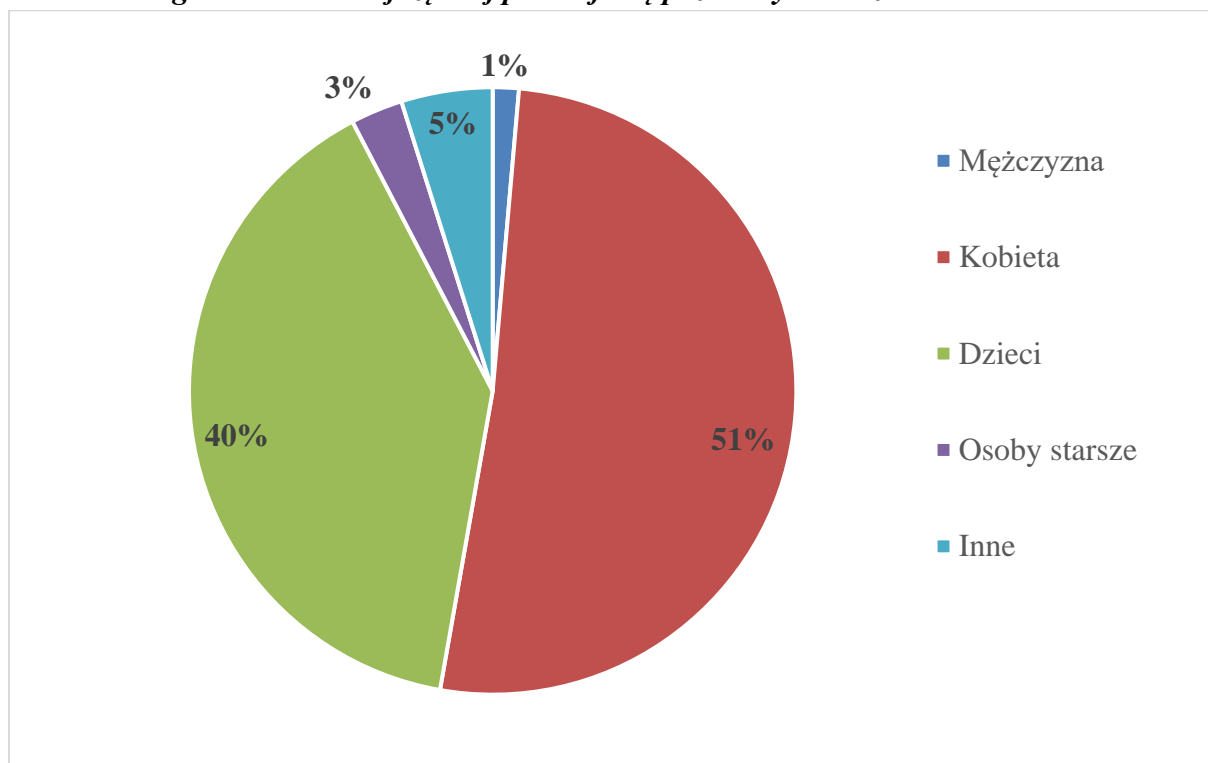
Zdaniem respondentów najczęściej do przemocy domowej dochodzi w rodzinach dotkniętych przemocą - 69 odpowiedzi oraz w rodzinach patologicznych, z marginesu społecznego – 65 odpowiedzi. Najrzadziej wybieraną odpowiedzią były rodziny samotnych rodziców – 8 odpowiedzi oraz rodziny wielodzietne – 7 odpowiedzi. W odpowiedziach „inne” znalazła się odpowiedź „wszędzie” oraz „trudno powiedzieć”. Ankietowani najczęściej wybierali więcej niż jedną odpowiedź.

3. Kto według Pana/Pani najczęściej jest sprawcą przemocy w rodzinie?

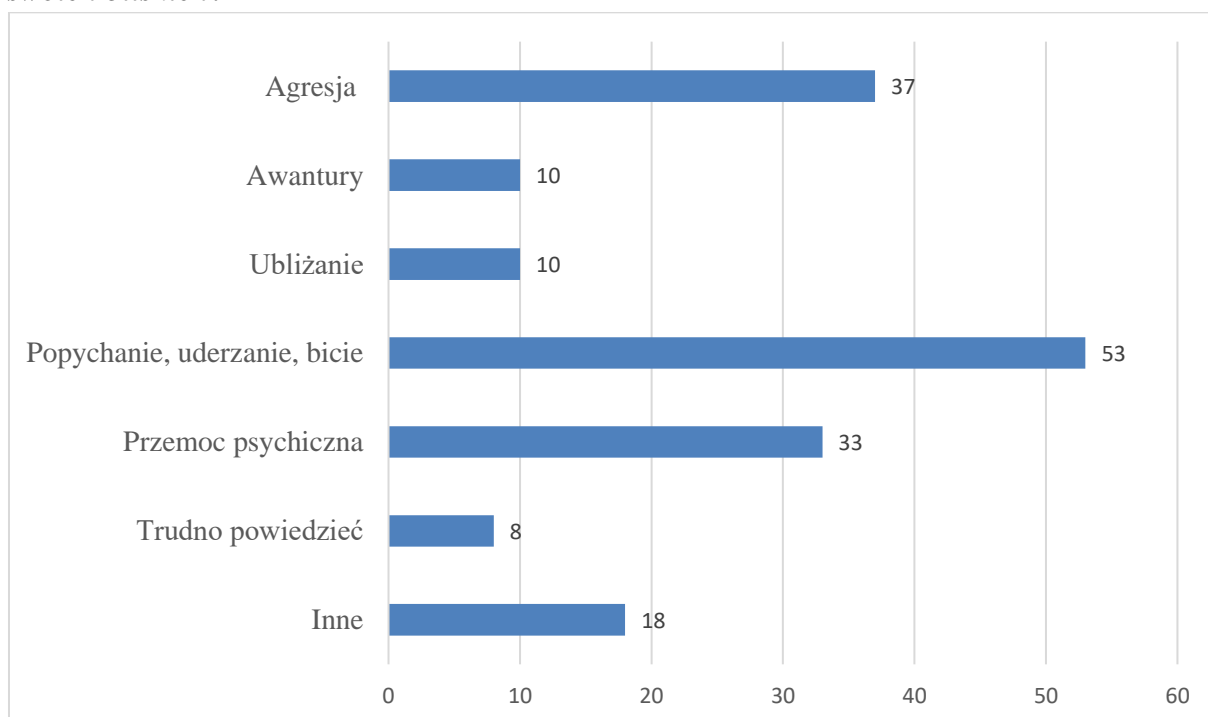
Według ankietowanych najczęstszym sprawcą przemocy jest mężczyzna - 80 % odpowiedzi. Ankietowani wymienili również kobiety oraz osoby nadużywające alkoholu (po 5% odpowiedzi). W innych odpowiedziach znalazły się: rodzice, dorośli, każdy.

4. Kto według Pana /Pani najczęściej pada ofiarą przemocy w rodzinie?

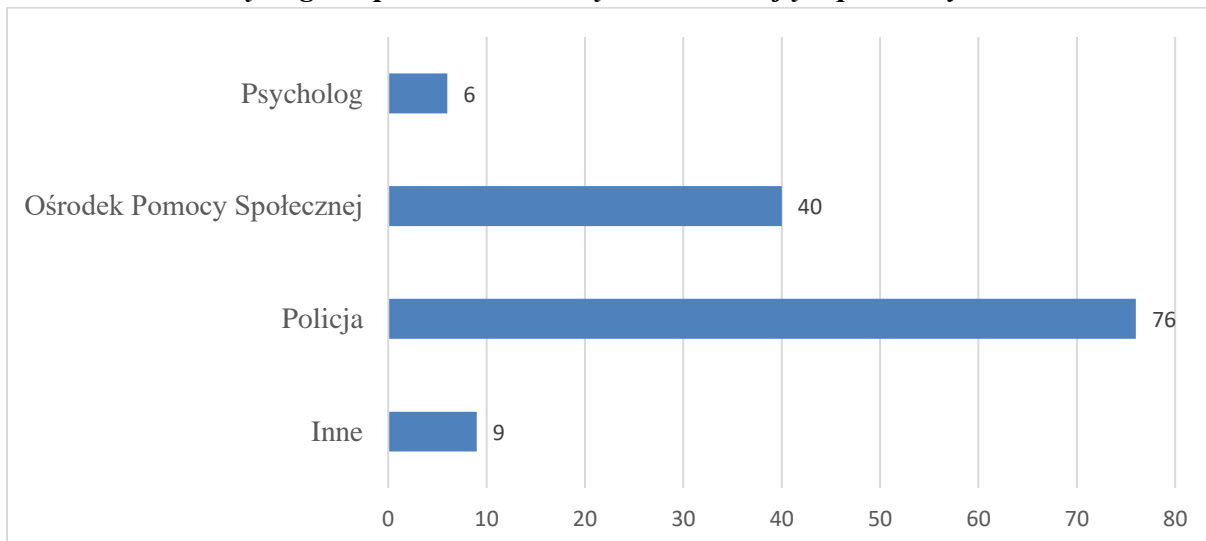
Według ankietowanych najczęściej ofiarami przemocy są kobiety – 51 % odpowiedzi oraz dzieci – 40 % odpowiedzi. Ankietowani wymienili również osoby starsze - 3 % odpowiedzi. W innych odpowiedziach znalazły się: każdy oraz „trudno powiedzieć”.

5. Jakie zachowanie według Pana/Pani najczęściej stosują sprawcy przemocy w stosunku do swoich bliskich?

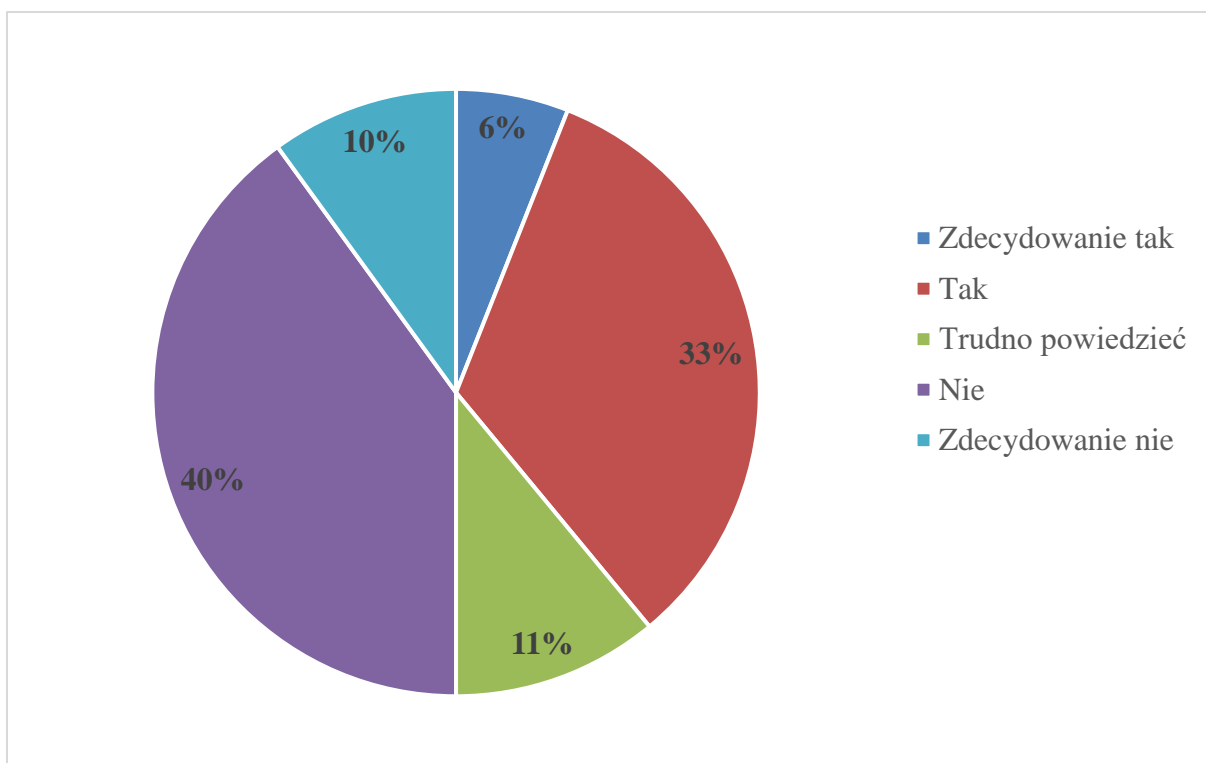
Ankietowani najczęściej odpowiedzieli, że najczęściej sprawca przemocy popycha, uderza oraz bije – 53 odpowiedzi, ukazuje agresywne zachowania – 37 odpowiedzi oraz stosuje przemoc psychiczną – 33 odpowiedzi.

6. Jak Pan/Pani sądzi gdzie powinna udać się osoba doznająca przemocy w rodzinie?

Na podstawie wyżej wymienionych danych respondenci wskazywali najczęściej Policję – 76 odpowiedzi jako miejsce zgłaszania się ofiar przemocy domowej. Kolejnym miejscem okazał się ośrodki pomocy społecznej – 40 odpowiedzi. 6 osób odpowiedziało, że u psychologa. W odpowiedziach innych znalazł się urząd gminy, telefon zaufania i powiatowe centra pomocy rodzinie.

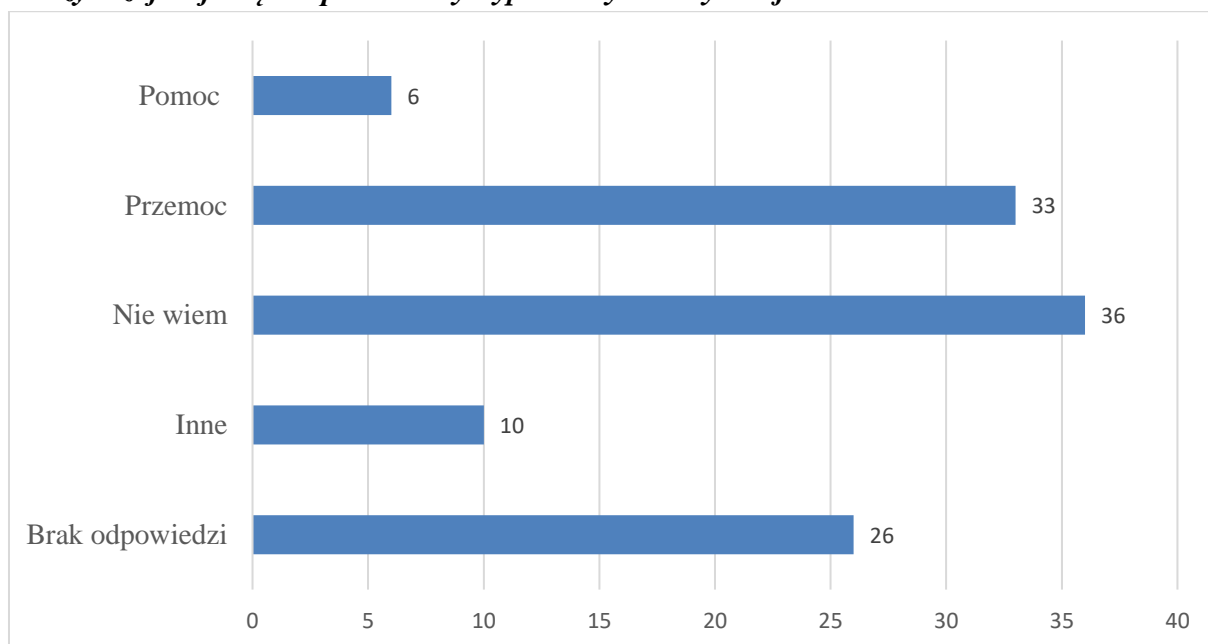
7. Czy słyszała Pan/Pani o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Grajewo?

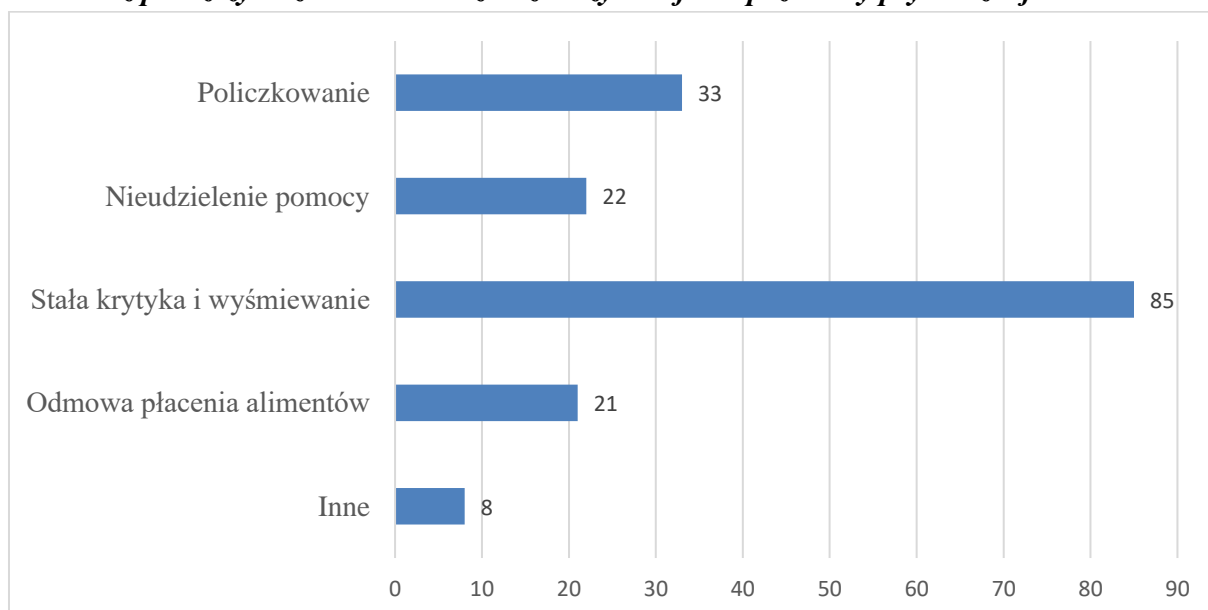
Tylko 39 % mieszkańców gminy Grajewo słyszało o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Grajewo. Aż 50 % nie słyszało, a dla 11 % trudno było odpowiedzieć na te pytanie.

8. Czym zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny Gminy Grajewo?

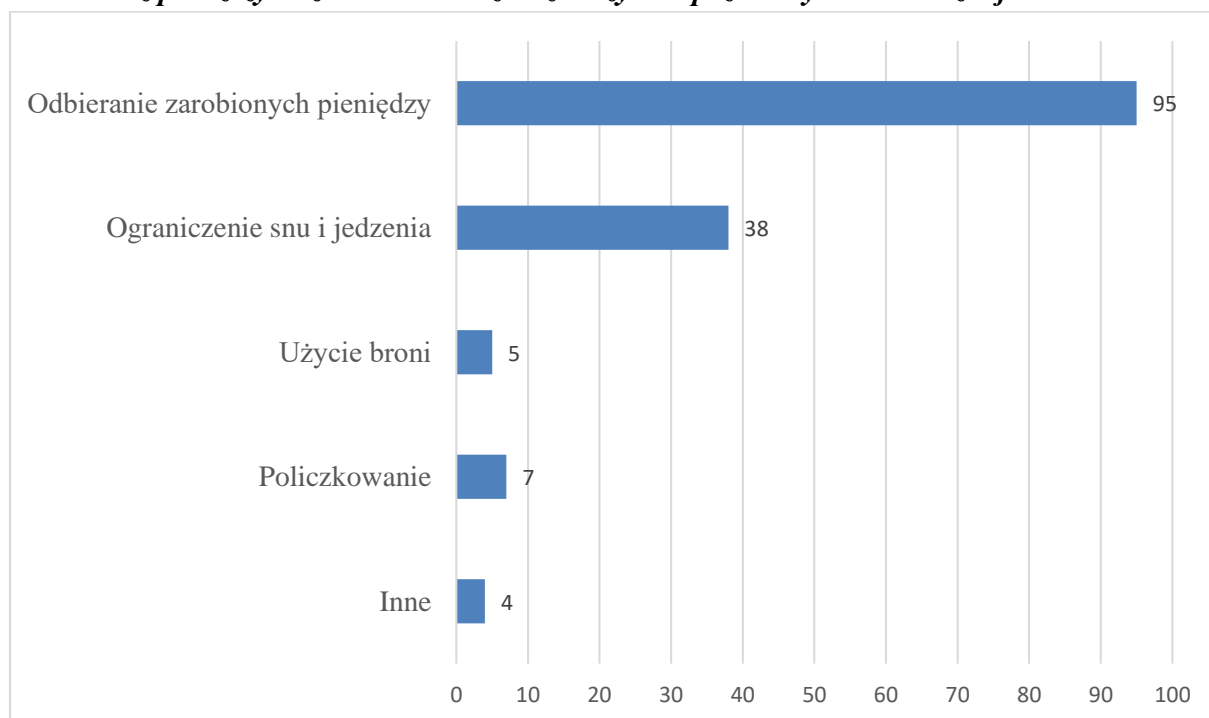
Ankietowani wyrazili swoją opinię na temat zadań jakie pełni Zespół Interdyscyplinarny, niestety aż 36 odpowiedzi stanowiło „nie wiem” oraz 26 osób powstrzymało się od udzielenia odpowiedzi. 33 osoby utożsamiają Zespół Interdyscyplinarny z przemocą, a 6 osób z pomocą. W odpowiedziach inne znalazły się: diagnoza, kierowanie na leczenie odwykowe czy współpraca z innymi instytucjami.

9. Które z poniższych zachowań można zaliczyć do form przemocy psychicznej?

Wykres przedstawia zachowania, które zdaniem respondenta najbardziej przedstawia przemoc psychiczną. Ankietowani w największym stopniu, bo aż 85 odpowiedzi zaliczają do niej „stałą krytykę i wyśmiewanie, natomiast 33 osoby zaliczają do niej „policzkowanie”. W innych znalazły się: wyzwiska, izolacja, kontrolowania, groźby, zastraszanie, poniżanie, szantażowanie.

10. Które z poniższych zachowań można zaliczyć do przemocy ekonomicznej?

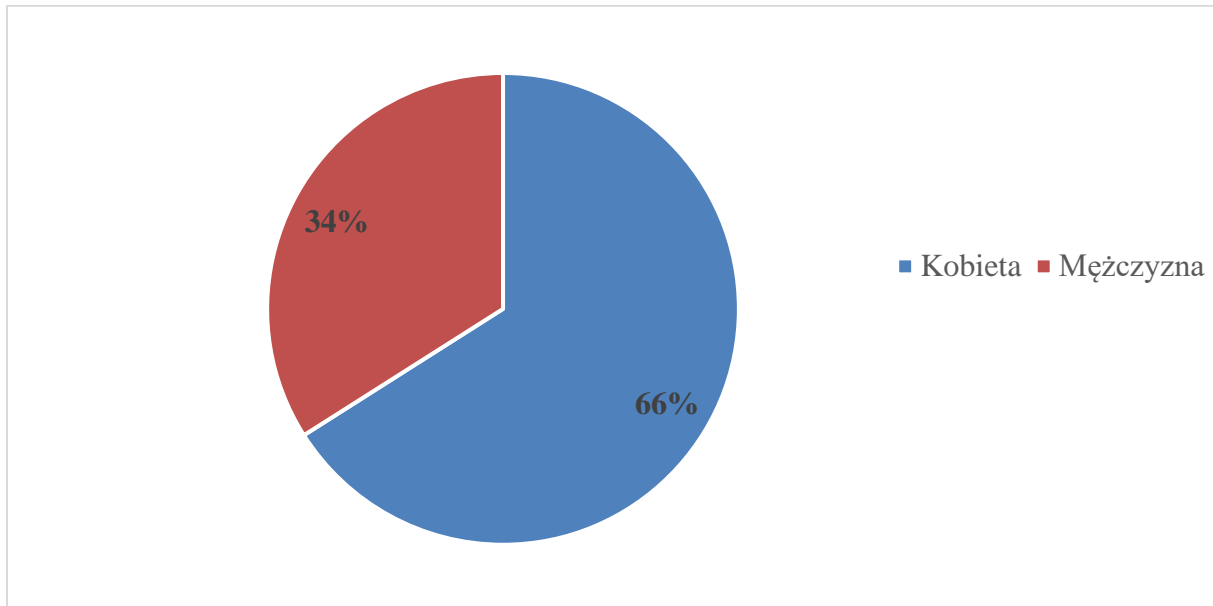
W oparciu o zgromadzony materiał można stwierdzić, iż respondenci do przemocy ekonomicznej najczęściej zaliczali „odbieranie zarobionych pieniędzy” – 95 odpowiedzi oraz ograniczenie snu i jedzenia – 38 odpowiedzi. W innych ankietowani odpowiedzieli, że wydzielanie wspólnych pieniędzy należy zaliczyć do przemocy ekonomicznej.

11. W poniższej tabelce znajduje się lista różnych zachowań.

Czy przemocą jest....	TAK	NIE	POWSTRZYMANIE SIĘ OD ODPOWIEDZI
Zmuszanie do palenia papierosów, picia alkoholu lub zażywania narkotyków?	85	9	6
Uderzenie kogoś w policzek?	91	8	1
Zmuszanie żony/męża/partnera do zachowań seksualnych?	92	7	1
Groźenie pobiciem?	93	6	1
Przezywanie, obrażanie, krytykowanie dziecka?	90	8	2
Nagrywanie innych osób lub robienia im zdjęć w intymnych lub krępujących sytuacjach?	89	7	4
Pokazywanie innym osobom lub rozpowszechnianie np. w Internecie filmów lub zdjęć osób bez ich zgody?	89	7	4
Wynoszenie z domu wspólnej własności?	79	15	6
Wyśmiewanie cudzych poglądów?	81	13	6
Zaciąganie kredytów, obciążających wspólny budżet bez porozumienia z mężem/żoną/partnerem?	74	16	10

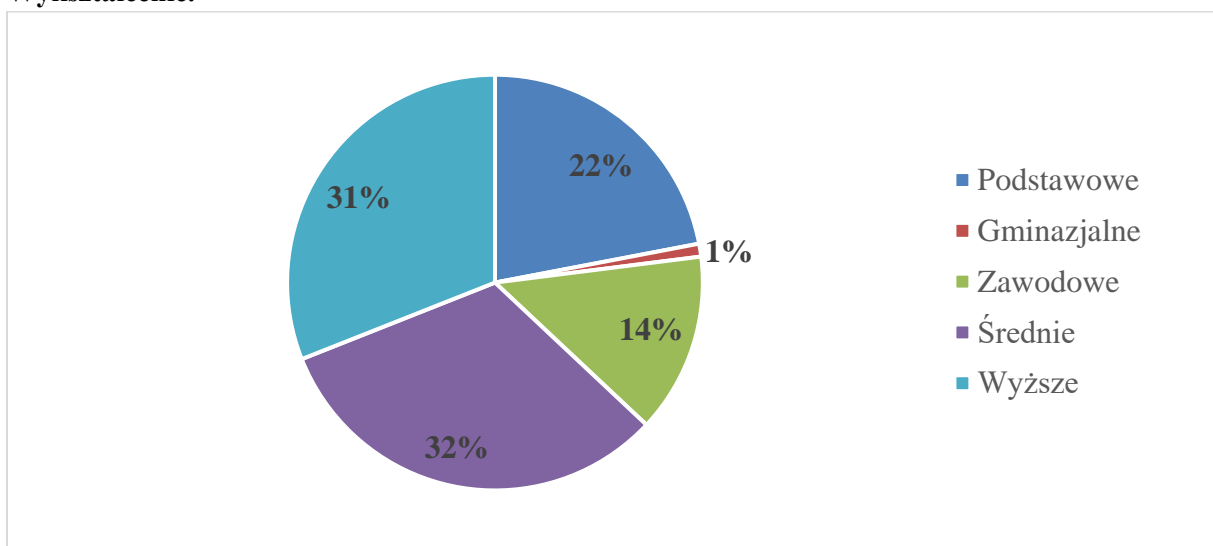
Analizując powyższą tabelę warto zauważyć, iż respondenci w sposób zbliżony zakwalifikowywali do przemocy podane zachowania. Powyżej 90 głosów z odpowiedzią „tak” respondenci uważają, że przemocą jest grożeniem pobiciem, zmuszanie partnera do zachowań seksualnych czy uderzenie kogoś w policzek. Warto zauważyć, że dla 16 uczestników ankiety zaciąganie kredytów bez porozumienia z partnerem, które obciążają wspólny budżet nie jest przemocą oraz 10 osób powstrzymało się od odpowiedzi. Również 13 osób uważa, że wynoszenie z domu wspólnej własności nie jest przemocą.

Płeć.

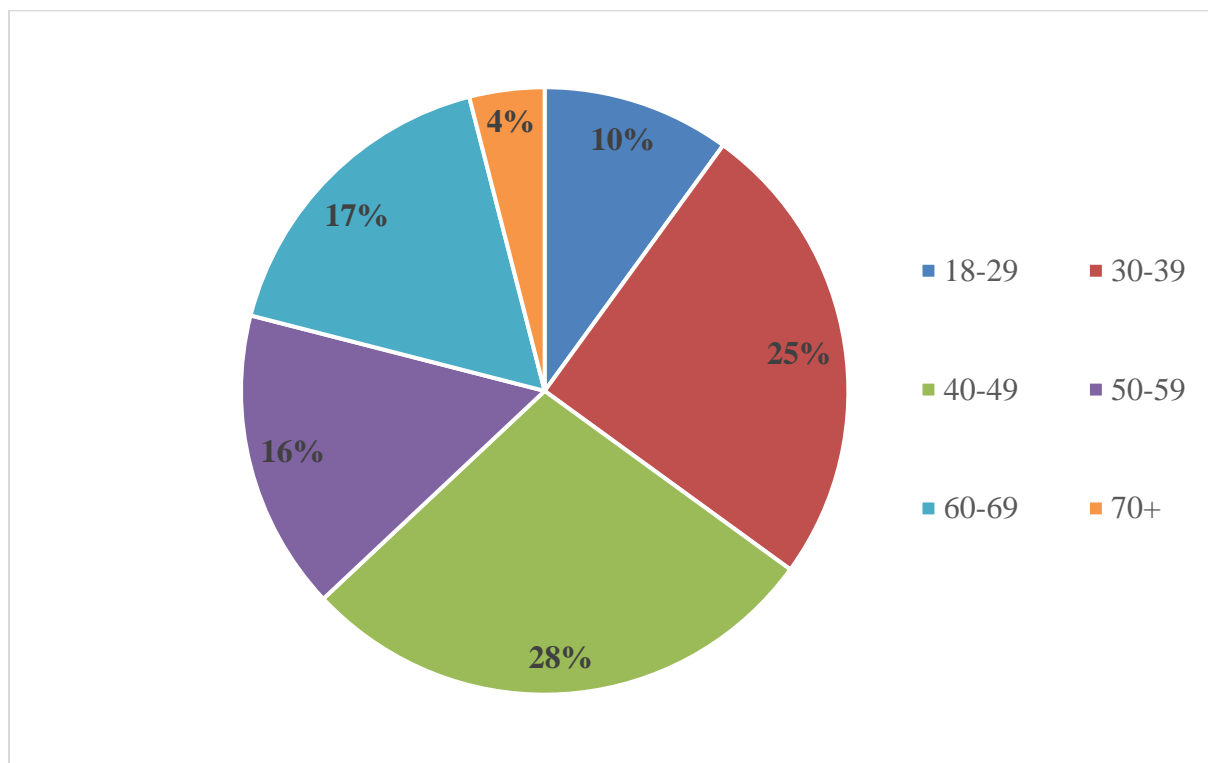
W badaniach wzięło udział 66 kobiet oraz 34 mężczyzn mieszkających na terenie gminy Grajewo.

Wykształcenie.

Największą grupę badanych stanowiły osoby z wykształceniem średnim – 32 % oraz wyższym – 31%. Tylko jedna osoba posiadała wykształcenie gimnazjalne.

Wiek.

Grupa badanych była zróżnicowana wiekowo. Największą ilość osób badanych stanowiły osoby w wieku 40-49 lat (28 osób) oraz 30-39 osób (25 osób). Najmniej osób stanowiły osoby w wieku powyżej 70 lat.

2.1.1 Problem przemocy w rodzinie i wnioski

W oparciu o zgromadzone informacje zawarte w ankietach wypełnionych przez młodzież Zespołu Szkół w Wojewodzinie. Skalę problemu przemocy wobec dziecka stwierdzono na podstawie ankietowanych uczniów.

Głównymi problemami przemocy w rodzinie wobec dziecka jest:

- Znęcanie się w sposób fizyczny i psychiczny nad członkiem rodziny.
- Najczęstszym sprawcą przemocy wobec dziecka jest: ojciec lub starsze rodzeństwo.
- Najczęstszym powodem stosowania przemocy wobec dziecka i przyczyną krzywdzenia dzieci jest alkoholizm rodziców i nieposłuszeństwo dzieci.
- Najczęściej pokrzywdzeni zawiadamiają policję, a następnie inne instytucje.
- Uczniowie rzadko spotykają się z kampaniami dotyczącymi pomocy wobec dzieci.

Poziom wiedzy społeczności lokalnej gminy na temat zjawiska przemocy domowej oraz stanu tego zjawiska w gminie zbadano na podstawie 100 ankietowanych, osób dorosłych, z czego wynika, że według ankietowanych:

- W gminie Grajewo występuje przemoc w rodzinie w 38 % społeczności.

- Najczęściej do przemocy domowej dochodzi w rodzinach nadużywających alkohol w 34 % rodzin, i 66% w innych przypadkach.
- Najczęstszym sprawcą przemocy jest mężczyzna (80 %).
- Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety (51 %) i dzieci (40 %).
- Najczęściej stosowana przemoc przez sprawcę w stosunku do swoich bliskich jest popychanie, uderzanie, bicie (53 %).
- Ofiary przemocy powinny udać się na policję i do ośrodków pomocy społecznej.
- Wiedzę o istnieniu Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Grajewo posiada 39 % ankietowanych mieszkańców.

IV. CELE PROGRAMU, ZADANIA, INSTYTUCJE I PODMIOTY REALIZUJĄCE

Cele programu

1. Zmniejszenia rozmiarów negatywnych zjawisk przemocy w rodzinie.
2. Podnoszenie wiedzy w społeczeństwie i rozwijanie świadomości wobec zjawiska przemocy.
3. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji spotykających się w pracy zawodowej z problemem przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Zadania programu

1. Podejmowanie zintegrowanych i skoordynowanych działań mających na celu szybsze i skuteczniejsze podejmowanie czynności zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz ustania przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie oraz prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej.
3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp	Zadania	Opis zadań	Termin	Realizator
1.	Podjęcie zintegrowanych i skoordynowanych działań mających na celu szybsze i skuteczniejsze podejmowanie czynności zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz ustania przemocy w rodzinie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podjęcie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających za zadanie zapobieganie zjawisku przemocy. 2. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie 3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętych przemocą w rodzinie 4. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach 5. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie. 	Na bieżąco przy każdej procedurze „NK”	- GOPS - ZI - Grupa Robocza
2.	Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie oraz prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpowszechnienie materiałów informacyjnych (ulotek, broszurek, plakatów) o problemie przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy. 2. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dla osób doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc zawierające informacje o możliwościach do uzyskania pomocy. 3. Rozmowy indywidualne z uczniami i opiekunami. 4. Promowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych postaw i zachowań. 5. Działania profilaktyczne dotyczące przemocy rówieśniczej. 6. Wsparcie merytoryczne i finansowe organizacji zajęć profilaktyczno-wychowawczych i obozów dla rodzin zagrożonych przemocą. 7. Warsztaty terapeutyczne. 	<p>Co najmniej raz w roku</p> <p>Co najmniej raz w roku</p> <p>W razie potrzeby Od 2023 – 2026 r.</p> <p>W II kwartale każdego roku</p> <p>Raz w roku</p> <p>Co 2 lata</p>	<p>- GOPS - ZI</p> <p>- Grupa Robocza - GOPS</p> <p>- Szkoły z terenu gminy - Szkoły z terenu gminy</p> <p>- Komenda Policji</p> <p>- GKRPA</p> <p>- Szkoła z terenu gminy GKRPA</p>
3.	Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia dla kadry GOPS, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i procedury NK itp. 	Po otrzymaniu informacji o organizowanych szkoleniach, nie rzadziej niż raz w roku	- GOPS - ZI - Grupa robocza

4.	Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.	1. Kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy 2. Kierowanie ofiar przemocy do prawnika i psychologa. 3. Zapewnienie miejsc w specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	W razie potrzeby W razie potrzeby	-ZI -Grupy Robocze -ZI -GOPS -Grupy Robocze -GOPS
----	--	--	--	--

V. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM I MONITOROWANIE

Zakłada się, że Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023- 2026 będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu cele realizowane będą w formie pracy ciągłej.

Działania skierowane do społeczności, instytucji, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych z obszaru przeciwdziałania będą miały charakter:

- 1) profilaktyczny – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,
- 2) edukacyjny – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy,
- 3) pomocowy – specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno – terapeutyczne, korekcyjno – edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy,
- 4) wspierający – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Grajewie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grajewie składa Radzie Gminy Grajewo roczne sprawozdanie z realizacji programu do 30 kwietnia każdego roku.

W miarę potrzeb program będzie aktualizowany lub zmieniany.

Adresaci programu

- 1) Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio problemem przemocy,
- 2) Rodziny i osoby zagrożone przemocą,
- 3) Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą

Spodziewane efekty

- 1) Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
- 2) Zdobycie wiedzy przez społeczność lokalną na temat problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy,
- 4) Zwiększenie skuteczności działań,
- 5) Zmiana postaw społecznych wobec przemocy,

Miejsce i czas realizacji programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany na terenie gminy Grajewo w latach 2023 – 2026.

Zaplanowane działania będą realizowane w formie ciągłej.

Źródła finansowania

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2023 – 2026 będą środki własne gminy w tym wpływy za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ponadto program będzie finansowany z dotacji celowych budżetu państwa oraz z funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł pozabudżetowych.

Zakończenie

Utworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma za zadanie stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy, opartego o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy. Na poziomie lokalnym elementami takiego systemu są pracownicy wszystkich instytucji z terenu gminy zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Założeniem programu jest, że każdy specjalista powinien posiadać: umiejętność identyfikacji przemocy, posiadać wiedzę oraz umiejętności związane z podejmowaniem interwencji, znać kompetencje i zasady współpracy z wszystkimi służbami i instytucjami, które uczestniczą w procesie pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc domową, wykazywać gotowość włączania się do takiej współpracy. Współdziałanie i kooperacja pomiędzy specjalistami i instytucjami pozwala na wypracowanie i realizowanie strategii pomocy rodzinie dotkniętej przemocą. System pomocy rodzinie dotkniętej przemocą opiera się o diagnozę problemu przemocy w rodzinie, która uwzględnia: skalę zjawiska, ofertę placówek oraz instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postawy, kompetencje oraz doświadczenia w zakresie pomocy rodzinom doznającym przemocy. Istotnym elementem programu jest podejście interdyscyplinarne. Interwencja wobec problemu przemocy w rodzinie nie może opierać się na działaniu jednej instytucji ponieważ żaden pojedynczy specjalista czy instytucja nie są w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb osób doznających przemocy. Istotne jest, więc podjęcie działań pomocowych o charakterze kompleksowego podejścia do sytuacji, poprzez stworzenie sieci współpracy, opartej o działania lokalnego zespołu interdyscyplinarnego. Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym. Rozpatrywana jest w kilku perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej. Biorąc pod uwagę różne aspekty przemocy w rodzinie łatwiej zrozumieć problem, dostrzec jego konsekwencje oraz inne problemy związane z tym zjawiskiem.